

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

Ljubljana, 13. maja 1993, št. 21, letnik 52, cena 120 SIT

PROTEST OBALNIH SINDIKATOV

Obalni sindikati organizirajo v četrtek, 13. maja, med 12. in 13. uro splošno opozorilno stavko. Sindikalni zaupniki z Obale so se na predvečer stavke zbrali na protestnem shodu na Markovcu in ga simbolično končali s kresovanjem.

Obalna sindikalna organizacija zahteva:

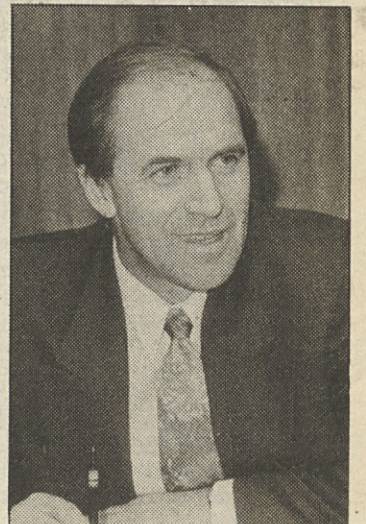
- hitrejše uresničevanje načel socialne in pravne države,
- spoštovanje sistema kolektivnega pogajanja, kolektivnih pogodb in socialnega partnerstva,
- spoštovanje delovne in osebne nedotakljivosti sindikalnih zaupnikov in organizatorjev stavk,
- varstvo delavcev v primeru stečaja skladno z določili zakona.

Herman Rigelnik,
DE št. 14,
25. 3. 1993:

Zmagoslavna predaja 26.596 podpisov, sveta obljuba, javno obeležje pomembnega dogodka – in potem razočaranje.

Dušan Semolič,
DE št. 18/19,
23. 4. 1993:

»Seveda bo šla zakonodajna pobuda Svobodnih sindikatov takoj v parlamentarno proceduro, saj to terjaja poslovnik!«

MAR RES LAŽE TUDI PREDSEDNIK PARLAMENTA?!

»Rigelnikova obljuba?
Navadna demagogija!«

Javno vprašanje postavljamo na 2. strani DE.

DE, sreda 14⁰⁰

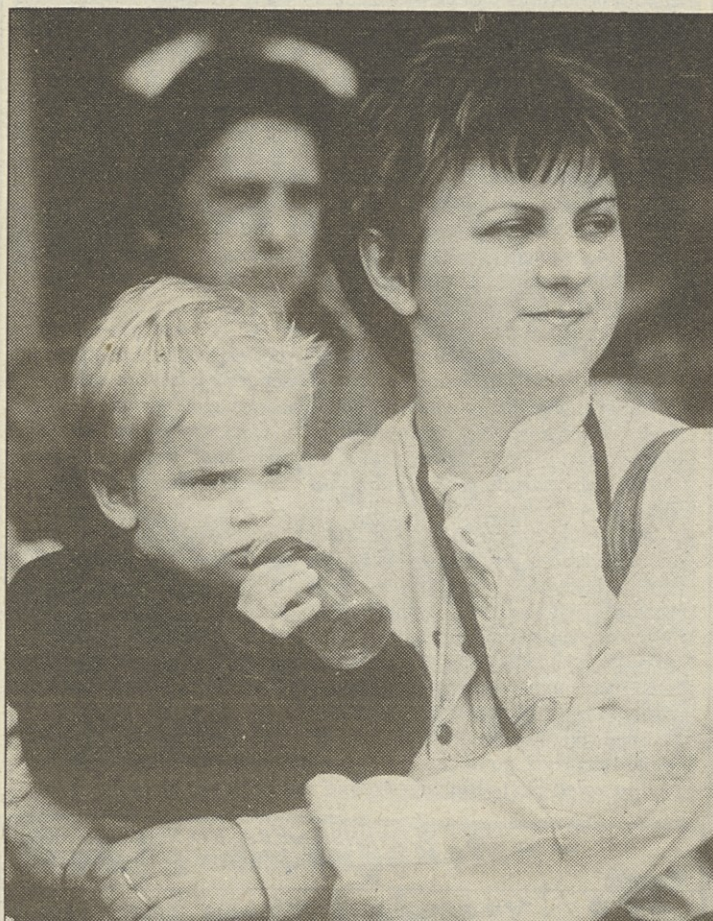
Usoda delavstva, podjetij in družbene lastnine je kot zakleto spet odvisna od pritiskanja na poslanske glasovalne tipke. Če vlada in vladna koalicija ter nenazadnje tudi pisana opozicijska družba – vsaj po izjavah sodeč in volilnih obljubah, kako so za delavce – resno mislijo in če so mož beseda, to pa bi morali biti, bi predlogi Svobodnih sindikatov Slovenije o spremembi lastninske zakonodaje morali biti sprejeti z večino glasov. Poslanci, glasniki ljudstva, zagotovo veste, da s svojim glasom za predloge Svobodnih sindikatov Slovenije delavkam in delavcem ničesar ne dajete, jim le manj jemljete. Zagotovo veste tudi, da zidate novo socialno strukturo ljudi, ki prinaša drugačne ekonomske, socialne, kulturne in politične interese. Zato ne barantajte z nami.

Rajko Lesjak

Donit Medvode

Metla pritiskov, groženj in neresnic pometa neupogljive v kanto trajnih presežkov

stran 15

stran 13

SAMO MILIJON NAS BO

Na Zahodu je le še 35 splavov na 100 porodov, pri nas pa še enkrat več.

**Tekstil Predilnica Medvode
Sindikalna predsednica
dobila
delovno knjižico po pošti**

stran 5

Obrestna mera, devizni tečaj in gospodarska rast

Piše: Franci Križanič

Ob predpostavki, da je cilj sedanje slovenske ekonomske politike blaginja našega prebivalstva, lahko pričakujemo, da bodo nosilci te politike uporabili ustrezne ekonomske politične instrumente (ukrepe, s katerimi država vpliva na delovanje trga, ne da bi pri tem posegla v suverenost potrošnikov in producentov) in poleg notranjega (izenačenost ponudbe in povpraševanja na trgu blaga) ter zunanjega ravnotežja (izenačenost ponudbe in povpraševanja po devizah) vzpostavili tudi stabilno gospodarsko rast. Če odštejemo potrebne sistemske spremembe (odpravo indeksacije in ustrezno izvedeno privatizacijo), potem so ti instrumenti ponudba denarja, davki ter javni izdatki.

Ponudba denarja vpliva na obrestno mero (manjša kot je ponudba denarja, višja bo obrestna mera) in devizni tečaj (manjša kot je ponudba denarja, nižji bo tečaj deviz oziroma več bo vredna domača valuta), preko teh dveh pa tudi na inflacijo, pokritost uvoza z izvozom in gospodarsko rast. Davki in javni izdatki vplivajo na gospodarsko rast (povečanje davkov jo zavira, javnih izdatkov pa, načeloma – v primeru, da obstoje neizkoriščene gospodarske zmogljivosti – pospešuje in obratno), ta pa preko svobodnega trga kapitala in deviz vpliva na obrestno mero in devizni tečaj, ki zopet povratno učinkujeta na notranje in zunanje ravnotežje ter nazaj na gospodarsko rast.

Rast obrestne mere vpliva na prihranke oziroma ponudbo kapitala. Povezava med višino obrestne mere in prihranki ni neizogibno prenosozmerna; možno je namreč, da višja obrestna mera toliko poveča dohodek ali in pričakovano bogastvo varčevalcev, da ti okrepijo svojo porabo in celo znižajo prihranke. V vsakem primeru pa višina obrestne mere vpliva na priliv kapitala iz tujine oziroma njegov odliv v tujino. Ob dani ravni prihrankov se namreč varčevalci odločajo za vloge v tistih bankah, pri katerih so njihova sredstva varnejša in kjer imajo za te vloge obenem največji donos. Varčevalec se odloča med naložbami v realna sredstva (nepremičnine, trajna investicijska ali potrošna sredstva), vrednostne papirje, hranilne vloge ali gotovino. Možne so tudi druge oblike vlaganja prihrankov, na primer investicije in znanje (svoje ali družinskih članov), medsebojno pomoč v družini, itd. Za oceno vpliva obrestne mere na gibanje prihrankov je pomembno zlasti razmerje med konkurenčnostjo hranilnih vlog v domači valuti in domačih bankah nasproti hranilnim vlogam v tujih valutah (deviznih sredstvih), naloženih v tujini. To razmerje vpliva na usmerjanje t. i. kratkoročnega kapitala (za razliko od usmerjanja investicijskih sredstev, ki sledijo donosnosti produkcije, gospodarskim perspektivam in varnosti naložb v posameznih državah).

Mejnik, pri katerem se bo kapital (domači in/ali tuji prihranki) začel odlivati iz države v tuje banke oziroma pritekati v državo iz tujine, je tako imenovana »naravna obrestna mera«, ki omogoča enak dobiček vlog v domačih in konkurenčnih tujih bankah. To je obrestna mera, ki nadomesti terminsko premijo (pričakovano znižanje vrednosti domače valute nasproti alternativni valuti, v kateri lahko varčevalec vloži svoje prihranke) in obrestno mero pri konkurenčnih bankah v tujini. Če je dejanska obrestna mera nižja od naravne pride do odliva kapitala v tujino in do pomanjkanja deviz kljub pokritosti uvoza z izvozom. Temu sledi zmanjševanje deviznega tečaja domače valute (če se ta oblikuje tržno) ali pa pomanjkanje deviz, težave s financiranjem za gospodarsko dejavnost potrebne uvoza (t. i. nekonkurenčni uvoz storitev in blaga, ki ga po normalnih stroških ni moč producirati v domači državi), zastoji v proizvodnji in motnje v preskrbi. V nasprotnem primeru, ko je dejanska obrestna mera večja od naravne, sledi priliv kratkoročnega kapitala iz tujine in možnost rednega financiranja uvoza tudi ob precejšnjem trgovinskem primanjkljaju. V tem primeru daje država z večjim uvozom od izvoza delo tujini oziroma uvaža recesijo.

Višina obrestne mere in deviznega tečaja določata tudi višino stroškov produkcije in s tem donosnost posameznih gospodarskih projektov ter mednarodno konkurenčnost producentov. Nižja kot je t. i. aktivna obrestna mera (ki jo banke zaračunavajo svojim dolžnikom), več gospodarskih projektov je donosnih, bolj se izplača sponožati in večji je obseg gospodarske dejavnosti. Višina obrestne mere ima svoje dno v omejeni ponudbi kapitala. Če je ta ponudba majhna, pride do motenj na trgu kapitala, selektivnih kreditov, državnega kreditiranja iz primarne emisije in inflacije. Če je ponudba dovolj velika, da, kljub nizki obrestni meri, ni motenj na trgu kapitala, se pri zelo nizki obrestni meri (okoli 2% letno) ne izplača več vlagati denarja v banke, pač pa je ugodnejše imeti kapital kar v gotovini. Temu stanju pravijo likvidnostna past in pomeni uvod v kolaps najprej bančnega potem pa še celotnega gospodarskega sistema. To je vzrok za omejene možnosti spodbujanja gospodarske rasti s povečevanjem ponudbe denarja (in s tem zniževanjem obrestne mere). Država mora v takšnih primerih nastopiti z lastnimi izdatki ali pa znižati devizni tečaj domače valute.

Med dolžniškimi krizami, podobnimi tej, ki smo ji priča sedaj v Sloveniji, nastopa za gospodarsko rast posebej neugodna velika razlika (»spread«) med pasivno in aktivno obrestno mero bank. Vzrok je okužen kapital oziroma bančni krediti, ki jih dolžniki ne morejo več poravnati. Ta vzrok država odpravi s sanacijo bančnega sistema, pred tem pa nizka pasivna obrestna mera destimulira prihranke, visoka aktivna obrestna mera pa zavira gospodarsko aktivnost. Ravnotežje na trgu kapitala se vzpostavi pri majhni ponudbi sredstev in veliki brezposelnosti.

Po odpravi hiperinflacije na Slovenskem so bile do februarja 1993 obrestne mere na tri mesečne vezane vloge v kombinaciji malega in velikega R večje, od marca 1993 naprej pa so manjše od naravne obrestne mere, ki jo predstavlja upad vrednosti tolarja v prejšnjem trimesečju in enak mali r (t. j. obresti brez revalorizacije) kot pri dejanski obrestni meri. Zadnje mesece (po februarju) torej obrestne mere na Slovenskem zopet (podobno kot v času neusklajenih stabilizacij prejšnjih let) spodbujajo odliv kapitala iz države. Problem, da obresti ne spremljajo spreminjanja tečaja (pač pa inflacijo), postaja slej ko prej zopet zelo aktualen.

NOVE ZAPOSLOITVE V TAMU?

V mariborski tovarni avtomobilov TAM se, kot kaže, obrača na bolje. Tako smo razumeli predsednika SKEI v podjetju Draga Gajzerja, ki nam je dejal: »Posledice ureditve finančnega položaja podjetja in sporazuma z vlado, da bo dala garancije za sklenjene posle Tama in da bo posredovala pri Ivecu, italijanskem partnerju in solastniku Tama, bodo vidne že v maju. Proizvodnja bo večja, kakor je bila skupaj prve tri mesece letos. Tudi ne govorimo več o presežnih delavcih, ampak bo možno koga na novo zaposliti.«

Približno pred dvema mesecema so slovenski mediji na veliko poročali o težavah Tama, ki da je na začetku vzpona grobo onemogočen, ker ne dobi od vlade garancij, s katerimi bi lahko pri bankah pridobil potrebna posojila, ki mu jih sicer velike poslovne banke (Mariborska banka in druge) že od sredine preteklega leta niso več hotele odobravati. Predsednik poslovnega odbora holdinga Maksimiljan Senica je celo zagrozil s kolektivnim odstopom vodstva Tama, ker se oblast ne zmeni za podjetja, ki so dokazano na poti ozdravitve. TAM si je že v začetku leta zagotovil naročila v vrednosti 100

milijonov mark, toda da bi pognal proizvodnjo v potrebni ritem, je potreboval 20 milijonov mark obratnega kapitala.

No, odstopil ni nihče: TAM si je preskrbel del kapitala pri (relativno) novih bankah in na sivem trgu, nedavno tega pa je vlada obljubila, da bo za sklenjene posle dala garancije, ki bodo bankam jamstvo, ko bo TAM pri njih prosil za posojila. Obljubila pa je tudi, da bo posredovala pri italijanskem Ivecu, ki je delni lastnik in partner Tama. Partnerstvo je veliko obetalo še v začetku leta 91, po osamosvojitveni vojni pa so Iveco in drugi partnerji skušala razdreti sklenjene pogodbe, ker je Slovenija povsem očitno izgubljala jugoslovanski trg, za katerega so bili zelo zainteresirani.

»Zadnji dve leti sta v Tamu minili v prilaganju novim, mnogim slabšim tržnim razmeram, saj smo izgubili kar 80 odstotkov našega trga,« je pripovedoval Drago Gajzer. »Težko je bilo zato, ker je TAM med prvimi v Sloveniji naletel na tako velike težave, zato tudi ni bilo nikakršnih izkušenj ne s posledicami reorganizacije in nove kadrovske politike, kakršno so nam svetovali pri mednarodni svetovalni organizaciji McKin-

Drago Gajzer, predsednik SKEI v TAM-u: Nove zaposlitve bodo dokaz, da gre TAMU na bolje, in argument za sindikat, da skuša doseči izpolnitev kolektivne pogodbe

sey. Težave smo imeli tudi sami s seboj, saj je nasproti kar obetavnemu programu reorganizacije in sanacije Tama, ki ga je pripravil McKinsey, »stalo« znanu sindikalno stališče »nič presežnih delavcev«. No, ubrali smo svojo pot in moram reči, da smo izmed samih slabih možnosti (dobre tako ni bilo nobene) izbrali najmanj slabo. Navsezadnje smo v treh letih uspeli zmanjšati število zaposlenih v Tamu na skoraj polovico (s skoraj 8000 na dobrih 4000), pri čemer je moralo na zavod za zaposlovanje le 400 delavcev.«

»Drži pa, da bi danes TAM

finančno precej bolje stal, če bi šli v ostrejšo kadrovsko politiko, tako, kot je bila svetovana,« je naslednji hip dodal Drago Gajzer. »Vendar se je kar srečno končalo, mnogo bolje kot na primer v TVT, kjer odpustitev grozi 1500 delavcem, pa še gospodarsko si bo podjetje težko opomoglo.«

Položaj v Tamu se je za zdaj, kot kaže, umiril, čeprav se vsi še prav dobro spominjajo zadnjih hudih delavskih protestov ob koncu lanskega leta. Se pa bo verjetno odnos med poslovnim odborom in sindikatom kmalu zaostrial, saj je za sindikat napoved o izboljšanju gospodarskega položaja znak, da bi se lahko plače povpravile.

»Plače imamo zdaj resnično skromne,« je dejal Drago Gajzer. »Omogočajo nam zgolj preživetje težke čase. Tudi datum izplačila se nam je »zamačnil« proti koncu meseca, toda priznati moramo, da so plače zdaj izplačane vsak mesec, prav tako tudi stroški za prevoz, za prehrano in regres. Vendar bodo nove gospodarske razmere, zlasti pa morebitno novo zaposlovanje, za sindikat močan argument pri pogajanjih z vodstvom podjetja, da bi določila kolektivne pogodbe uveljavili v celoti.«

Boris Rugelj

REDKOBESEDNI MINISTRI IN VLADA

Enomesečni rok, ki so ga sindikati ZSSS šestih gospodarskih dejavnosti v začetku aprila postavili vladi in njenim institucijam ter Skladu za razvoj, da odgovorijo na deset zahtev v zvezi z delovanjem in ravnanjem sklada za razvoj z zaupanimi mu podjetji, je te dni minil. Sindikati pa, kot smo do zaključka redakcije izvedeli, še vedno čakajo odgovore na večino zahtev. Izpolnjujeta se le dve, so ugotovili.

V četrti točki (vse smo objavili v 17. št. DE, 15. aprila) sindikati terjajo, naj se obvezno upoštevajo izdane listine za premalo izplačane osebnih dohodkov, tako da se v procesu lastninjenja podjetja delavcem prizna lastninski delež v višini neto zneska obračunanih in premalo izplačanih osebnih dohodkov. V procesu lastninjenja delavcem pripada tudi ustrezni delež skladno z določili zakona o obračunavanju in izplačevanju osebnih dohodkov.

»Ta zahteva,« nam je dejal Franjo Krsnik, sekretar sindikata delavcev v kemični in nekovinski industriji, sicer pa eden izmed pobudnikov v začetku aprila organizirane okrogle mize sindikatov o težavah stotih podjetij, ki so se lani jeseni zapisala Skladu za razvoj, na kateri so oblikovali omenjene zahteve, »je upoštevana v vladinem predlogu o sklenitvi socialnega pakta. Vlada je obljubila, da bo te zahteve upoštevala v zakonu o lastninjenju podjetij. Tudi naše zahteve, izražene v osmi točki, da naj vlada in ustrezna ministrstva pospešijo sprejem zakonov o soupravljanju, o kolektivni pogodbi ter o delavskih sodiščih, so zajete v osnutku socialnega pakta, kot ga predlaga vlada.«

Zato pa preostalih osem točk ni bilo deležno, vsaj ne do zaključka redakcije našega lista, ustrezne reakcije oziroma odgovora institucij, na katere so bile naslovljene. Naj jih na kratko ponovimo, za osvežitev spomina in v dokaz, da sindikati niso zahtevali nič nemožnega:

Sindikati gospodarskih dejavnosti menijo, da bi v podjetjih, ki so pogodbeno pri-

stopile k Skladu za razvoj, uvedli moratorij na odpuščanje delavcev, dokler se skladno z ekonomskimi določili ne definira in ovrednoti program reševanja presežnih delavcev. Sanacijski program naj bi podjetje obravnavalo kot celoto in ne iz njega delal profitne centre. Vsako odpuščanje presežnih delavcev pa

mora biti usklajeno z zakonskimi določili in določili kolektivne pogodbe dejavnosti. Tam, kjer bi delavce odpuščali, ne bi smeli zaposlovati drugih delavcev po pogodbah o delu z enakimi ali podobnimi kvalifikacijami, kot jih imajo odpuščeni delavci. Izplačila plač v podjetjih pri Skladu ni mogoče znižati pod višino zajamčene plače oziroma nadomestila, določenega z zakonom o zavarovanju za čas brezposelnosti. Podjetja ni mogoče prodati pod vrednostjo družbenega kapitala (pod čisto vrednostjo neto aktivne podjetja). Na podlagi

sredstev, s katerimi se finansirajo stranske dejavnosti, in ustreznega števila delavcev, ki ta dela opravljajo, naj se ustavi nova podjetja kot pravni subjekti, ki pa ne opravljajo enake ali sorodne dejavnosti kot podjetje, iz katerega je nastalo novo podjetje. V upravnih odborih podjetij, ki so v Skladu, naj sodeluje tudi sindikat.

In kaj zdaj? Stavka? »Ne,« pravi Franjo Krsnik. »Pač pa bomo vladi, ministrstvu za delo in ministrstvu za gospodarske dejavnosti poslali zahtevo za razgovor. Enako bomo terjali tudi od Sklada za razvoj. O tem pismu bomo obvestili tudi predsednika državnega zbora, državnega sveta in ustreznih komisij obeh naštetih teles, ki smo jih povabili tudi na okroglo mizo. Sicer pa začnemo posamezni sindikati ločene pogovore s Skladom, vsaj dogovorjeno je tako, te dni.«

B. R.

(NE)PREMIŠLJEN SCENARIJ

O tem, da je tako imenovana afera HIT – učinkovitost slovenskih aferologov je res neizmerna – znova spravila na dan osnutek zakona o posebnih igrah na srečo, ni nikakršnega dvoma. Na dlani namreč je, da gre do slovenske igralnice in njihovo izjemno uspešno poslovanje nekaterim na moč v nos. Zato so se zakleli, da bodo najboljšo slovensko molzno kravo preprosto zaklali, kot pravijo na Primorskem, ostanke pa – poddržavili. Kajpak po zakoniti poti. Zato tudi natančno premišljen scenarij: najprej afera, potem pa boom!

Zaenkrat gre vse po predvidenem načrtu, saj je istočasno z brušenjem mesarskih nožev prišlo na poslanske klopi tudi že skoraj pozabljeno gradivo o posebnih igrah na srečo. Brezhibna sinhronizacija. Zakon, ki bi ga prenekateri radi sprejeli po najhitrejšem postopku, predvideva lastninsko preoblikovanje slovenskih igralnic. Dve tretjini vrednosti kapitala naj bi poddržavili, ostanek, to je tretjina, pa naj bi ostala igralnicam oziroma njihovim delavcem. Od

dobicka igralnice, ki pripada državi kot lastniku dela kapitala igralnice, naj bi slo pol za proračun, druga polovica pa za pospeševanje turizma.

No, če ne bo zmagal zdrav razum in se bodo v parlamentu kljub vsemu odločili za nacionalizacijo slovenskih igralnic, potlej vemo, kaj nas čaka. Predvsem to, da v skupno blagajno, to je v proračun države ne bodo več na lahek način kapljali milijoni mark in da se bodo šolstvo, kultura, zdravstvo in podobne dejavnosti obrisale pod nos za zelo velike denarje.

»Država lahko pobere svoj del zaslužka, ne da bi bila lastnica igralnic. In to tudi počne. Če si bo vzela pravico do lastnine, bo gotovo zaslužila manj,« zagotavlja Danilo Kovačič, direktor novogoriškega podjetja HIT in najdonosnejše firme v Sloveniji.

Če bomo igralnice poddržavili, se bo država za njihov doseženi dohodek, ki bi bil lahko še veliko večji, obrisala pod nošom. Nasprotno lahko trdijo le tisti, ki o tej dejavnosti ničesar ne vedo.

Andrej Ulaga

Dr. Emil Rojč

Kariera kot spreminjanje Podjetništvo in razvoj kadrov

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.
Cena priročnika je 850 SIT.

POČASNA RAST NALOŽB

Še ne tako daleč nazaj smo, skupaj s strokovnjaki, jadikovali nad skromnim obsegom naložb v gospodarstvu, zdaj pa iz podatkov SDK razbiramo že drugi mesec zapored, da gospodarske naložbe rastejo. V marcu je bila rast naložb v gospodarstvo prvokrat po dveh letih višja od rasti naložb v negospodarstvu in to že vpliva tudi na strukturo. Zdaj je delež gospodarskih naložb večji za 3,8-odstotne točke v strukturi vseh investicij in ima 78,6-odstotni delež, medtem ko se je delež negospodarskih naložb szmanjšal na 21,4% odstotka. Glavni krivec za upad negospodarskih naložb o družbenopolitične organizacije in skupnosti, katerih delež pri naložbah se je od lanskega 17-odstotnega kosa »kolača« zmanjšal na 9,2-odstotni delež v letošnjem prvem trimesečju.

Marca so vse naložbe skupaj dosegle vrednost 5998 milijonov tolarjev. Od februarkega obsega so bile večje za 23,9%, pri tem pa so se naložbe v gospodarstvo povečale za 28,8%, v negospodarstvo pa za borih 6,4%. Edino, kar kviri obetavno podobo investiranja, so cene gradbenega materiala, ki rastejo hitreje od povprečnih cen. Tako so cene v povprečju rasle v prvih treh mesecih za 10,4%, cene gradbenega materiala pa za 14,6%. To pa seveda pomeni, da so realno naložbe nekaj nižje, kot kažejo podatki o rasti vrednosti naložb.

Od drugih značilnosti investicijske dejavnosti velja omeniti, da letos zasebniki veliko več investirajo, kakor so lani, in letos njihove naložbe že dosegajo 11,7-odstotni delež v seštevku vseh naložb. Žal so v proizvodne dejavnosti še vedno nižje kakor na

tos namenjenih manj kakor 30% vseh naložb. Zato pa je velik delež vlaganj v nakup nevezane investicijske opreme. Resda je bil marca večji delež novozačetih gradenj kot februarja (18 objektov več), toda še zmerom za deset objektov manjši kakor januarja. Vrednostno pa je 55 marca začetih objektov za 37% več vrednih kot 37 objektov, ki so jih začeli graditi

področju finančnih, tehničnih in poslovnih storitev. Le-te imajo med naložbami zasebnikov kar 43-odstotni delež. Še vedno pa je v naložbah zelo skromen delež novozačetih objektov, saj je le-tem bilo le-

februarja. Najdražji marčevski objekt je četrta faza izgradnje rižanskega vodovoda v Kopru, vreden 721 milijonov tolarjev ali dobro tretjino vrednosti marca začetih objektov. Sicer pa s 6. marca začeli graditi 50 gospodarskih in le pet negospodarskih objektov. V vsem trimesečju pa so v Sloveniji začeli graditi 157 investicijskih objektov v predračunski vrednosti 6,666 milijarde tolarjev, pri čemer je bilo v gradnji sedem objektov manj kakor lani v prvih treh mesecih. Predračunska vrednost pa je bila v povprečju za 7,2% nižja od lanskoletne.

B. R.

PLAČE – NIMAMO NAJSLABŠIH

Pri nas še vedno niso utihnele (in upamo, da nikoli ne bodo) razprave o plačah zaposlenih: ali so previsoke, kot trdijo makroekonomisti, vlada in gospodarstveniki ter lastniki podjetij, ali prenizke, kar skuša dokazati sindikat. Da ne pridejo skupaj, je krivo različno izhodišče: medtem ko sindikati jemljejo v obzir kupno moč plač, upošteva druga stran predvsem delež, ki jih imajo plače v stroških poslovanja. Močan argument, da so plače pri nas previsoke, je tudi dejstvo, da smo izgubili sorazmerno lahek domači trg in se moramo zdaj bojevati predvsem s konkurenco iz vzhodnoevropskih držav za trge v razvitih industrijskih državah Evrope in sveta. Vzhodnoevropske mezde pa so zares zadržujoče nizke. Zaradi menjalnih tečajev predvsem je zdaj povprečna plača v Rusiji borih 58 mark mesečno (neto plača seveda), v Bolgariji 112, v Romuniji 125, na Poljskem 218, v (bivši) Češkoslovaški 254 in na Madžarskem 403 marke. Bruto plača je na Madžarskem 662 mark, pri ostalih seveda ustrezno nižja, v Rusiji pa komajda 95 mark. Rusi so na primer še pred petimi do osmimi leti zaslužili po 753 mark (neto), Čehoslovaki pa 759 mark.

Ne stokajo pa samo pri nas, da delavci zaslužimo preveč. Tudi v nemški jeklarski industriji na primer menijo, da so njihovi delavci v primerjavi z jeklarji drugod po svetu predobro plačani, kar je spet v veliki meri posledica trdne marke. Podatke imamo sicer za leto 1991: takrat je nemški jeklar zaslužil na uro 45,86 marke, malenkost manj kakor ameriški, toda nekaj več kakor belgijski, japonski in italijanski, precej več pa kakor francoski, luksemburški ali britanski jeklar in trikrat več kakor jeklar v jeklarski velesili Južni Koreji.

Rast plač v zadnjih mesecih je presegala rast družbenega bruto produkta in tudi rast cen ter obsega industrijske proizvodnje v večini razvitih držav, razen na Japonskem, kjer so plače januarja letos celo padle za skoraj 5 odstotkov in v ZDA in Nemčiji, kjer so sicer rasle, a zaostajale za rastjo proizvodnje in cen.

B. R.

VSE SE PLAČA, VSE SE VRAČA

Morda tako razmišljajo pobudniki nekdanjega pretiranega širjenja in finančno nepokrite dejavnosti v Alplesu. Delavci v osrednji Alplesovi tovarni, tovarni pohišstva, pa najbrže razmišljajo, ali jim bo Sklad za razvoj, ki je novi (od lani jeseni) lastnik tovarne, še dajal delo in kruh. Alples je zadnje dve leti posloval z izgubo, predlani je je bilo za 58 milijonov tolarjev, lani pa kar petkrat toliko. In lani se je pokazalo, da se je podjetje v preteklosti širilo preko svojih zmognosti: samo razlika med pasivnimi in aktivnimi obrestmi, piše Lado Stružnik

v zadnjem GV-ju, je znesla 211 milijonov tolarjev manjka. Pri tem je vloga izgube jugoslovankega trga verjetno v drugem planu. Zanimivo je, da podjetje skorajda ni imelo dolgoročnih posojil, samo kratkoročna, skratka najbolj neugodna, najdražja. Zadnjega pol leta si Sklad prizadeva izboljšati predvsem finančni položaj. V načrtu je naložba, vredna skupno 5 milijonov mark, predvsem v posodabljanje opreme, ki je stara 15 let, poleg tega pa tudi iskanje trga na Zahodu za Alplesove dnevne in otroške sobe ter predsobe.

TRUD SE JE IZPLAČAL

Naš sodelavec Darinko Ipavec nam je iz Livarne Solkan sporočil veselo novico: po zamenjavi direktorja (iztek mandata) pred tremi meseci so prvi rezultati novega vodstva spodbudni. Novi direktor Ivan Ruš je s pomočjo sindikata, predsednik je Zoran Pavšič, notranje preuredil podjetje, ustrezneje razmestil zaposlene in postril disciplino. Livarna ima precej staro opremo, vendar je moč z dobrim delom ta minus v veliki meri izničiti. Kajpak je prišlo med delavci in direktorjem do nesporazumov, zlasti zaradi drugačnih razporeditev na delovna mesta. Vendar je sindikat tokrat dal vso podporo novemu vodstvu in tako pomagal umiriti nevihtno ozračje v 137-članskem kolektivu, ki je bil v precej slabi gospodarski koži. Novi direktor je bil uspešen tudi

pri iskanju novih kupcev: zdaj Livarna izvažata 70 odstotkov izdelkov v Italijo, četrtno v Nemčijo in le 5 odstotkov prodaja še doma. Resda se bo treba za izboljšanje kakovosti izdelkov še hudo potruditi in tudi spoštovanje dobavnih rokov bo trd oreh. Zato bodo morali biti delavci solkanske livarne verjetno še nekaj časa zadovoljni s »preživetveno plačo«; v povprečju dobijo borih 40 tisočakov, toda tudi direktorjeva plača je bolj »slabih nog«: 82 tisoč.

Sprijazniti se bodo morali tudi s tem, da plače ne bodo vedno izplačane na predvideni dan. Toda temu nasproti je direktorjeva obljuba: nobenega delavca ne misli odpustiti.

Povzel: B. R.

V začetku devetdesetih let je postal turizem v svetovnem merilu izvozna dejavnost številka ena. V mednarodni menjavi je spodrnil celo avtomobilsko industrijo in naftne derivate. Po podatkih WTO (Svetovne turistične organizacije) so vse turistične države na svetu zaslužile leta 1990 s turizmom dobri dve milijardi ameriških dolarjev. Deset let kasneje osem milijard, leta 1980 že več kot sto milijard, lani pa kar 279 milijard ameriških dolarjev. In vse kaže, da bo svetovna pogača od turizma še rasla, saj ljudje v razvitih državah namenijo počitnicam in potovanjem vse večji del svojega zaslužka. Zato ni dvoma, da ima turistično gospodarstvo še velike možnosti za ustvarjanje večjega dohodka in tudi za mnoga nova delovna mesta.

Kajpak je po dohodku od turizma daleč na prvem mestu razvita Evropa. Lani je ustvarila več kot polovico vsega svetovnega priliva od turizma, to je 147 milijard dolarjev. S polovico tolikšnim prilivom je na drugem mestu Amerika,

PRISTAVIMO SVOJ LONČEK

V primerjavi z razvitimi turističnimi deželami z dolgoletno tradicijo in velikimi izkušnjami na tem področju gospodarstva je naš delež ustvarjenega deviznega dohodka od turizma majhen. Po podatkih Banke Slovenije smo leta 1990 zaslužili s turizmom 857 milijonov dolarjev, odločilnega leta 1991 samo 337, lani pa 670 milijonov dolarjev.

K temu pa je prav pripomniti, da je evidentiranje priliva od turizma pomanjkljivo, ker ne zajema celotne porabe tujih turistov. V obmejnih krajih, na primer, prodajo tujcem veliko najrazličnejšega blaga in goriva, pa tega dohodka še vedno ne pripisujemo turističnemu gospodarstvu. To pomeni, da bi lahko

Seveda je pri nas tudi delež odliva deviznih sredstev za potovanja v tujino bistveno manjši, kot je v drugih razvitih državah. Zato je naša turistična bilanca izrazito pozitivna. Pred dvema letoma smo Slovenci porabili za svoja turistična potovanja v tujino devet milijonov dolarjev, kar je bil le dober odstotek ustvarjenega deviznega priliva od turizma. Lani pa smo dali za svoja potovanja v tujino dobri dve milijardi dolarjev, to je slabe tri odstotke deviznega priliva od turizma. Vsekakor spodbudna bilanca.

V svetovnem merilu zaposluje turizem v ožji dejavnosti že več kot 150 milijonov ljudi, posredno in neposredno pa je v turizmu zaposlen že vsak 16. sprebivalec na svetu. Po podatkih mednarodnega denarnega sklada je za turistično gospodarstvo značilna najhitrejša stopnja rasti, saj odpade na turistične storitve že dobra tretjina vseh svetovnih storitev.

Pri nas je bilo lani v turističnih agencijah ter v zasebnem in družbenem gostinstvu zaposlenih okrog 25.000 delavcev. V tej številki pa niso zajeti žičničarji, zdravstveno osebje v zdraviliščih in še mnogi drugi, ki živijo od turizma. To pomeni, da našega turističnega gospodarstva ne gre še vnaprej obravnavati mačehovsko, saj imamo prav na tem področju še velike možnosti zaposlovanja, kot tudi za tako imenovani najčistejši izvoz. To potrjujejo prav vsi podatki, predvsem pa ugotovitve, da bo šlo v prihodnje v svetovnem merilu še več denarja za turizem. Čemu se ne bi potrudili in tudi mi pristavili svoj lonček?

Andrej Ulaga

V turizmu za tako velike pare vnovčujemo svoje proizvode, kot jih s klasičnim izvozom ne bomo nikoli. Slika: Sašo Bernardi

na repu lestvice pa so Afrika (5 milijard), Bližnji vzhod (4) in Južna Azija (2). V Evropi so turistične velesile predvsem Francija (8,2 milijarde), Italija (7,5), Španija (7,3), Avstrija (5,5) in Velika Britanija (4,5 milijarde). In kje je naša Slovenija?

uradne številke, ki prikazujejo turistično bero, zaokrožili navzgor. Pa četudi ostane tako, kot je, bi morali biti pozorni na to, da je dohodek od turizma sorazmerno velik in da se nam prav na tem področju ponujajo še številne možnosti.

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 870 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne:

Zig

Podpis naročnika

VARČEVANJE NA ROVAŠ BREZPOSELNIH

Sliši se neverjetno, pa je vendarle res. V Mariboru je skorajda prekinilo delo 37 brezposelnih delavk, ki so se prostovoljno vključile v javno delo, v okviru katerega pomagajo ostarelim ljudem na domu. Razlog za razočaranje požrtvovalnih delavk, ki prostovoljno opravljajo humano dejavnost – to dejavnost poleg svoje redne prav tako prostovoljno organizira center za socialno delo v Mariboru – je enostaven in neverjetno banalen: oddelek za družbene dejavnosti mariborske občinske skupščine centru za socialno delo oziroma brezposelnim delavkam že nekaj mesecev ni nakazal sredstev za skromne nagrade, ki jih delavke prejema za svoj trud in požrtvovalnost.

V okviru javnega dela »Pomoč na domu«, ki ga že od leta 1991 po ocenah pristojnih iz republike uspešno organizira center za socialno delo v Mariboru, 37 sicer brezposelnih delavk dnevno, tudi ob sobotah in nedeljah, oskrbuje na domu več kot 200 mariborskih starostnikov, ki bi sicer morali poiskati oskrbo in pomoč v domovih za ostarele. Ker pa v teh domovih primanjkuje »kapacitet«, vseh 200 starostnikov v njih ne bi moglo najti »novega doma«. Zato bi se, če ne bi bila organizirana pomoč na domu, mnogi med njimi znašli v domala neresljivih težavah. Marsikateri starostnik pa v domu tudi ne bi zmoget sam plačati vseh stroškov bivanja in oskrbe. Zato bi morala družba za to prispevati iz proračuna nemajhna sredstva.

Javno delo »Pomoč na domu« pa ni koristno samo za starostnike in širšo družbo, ampak tudi za brezposelne delavke, ki so se v to delo vključile. Marsikateri med njimi opravljajo koristnega in humanega dela pomaga lajšati krizo, v kateri so se znašle po izgubi dela in zaposlitve. Poleg tega pa center za socialno delo skrbi tudi za njihovo usposabljanje, kar jim bo olajšalo ponovno vključitev v poklicno življenje. Skratka, tudi brezposelne delavke, ki bi se sicer morda zaprle med štiri domače stene, ostajajo z vključitvijo v to javno delo povezane z družbo in svetom dela.

Delavkam, ki so vključene v javno delo »Pomoč na domu«, povrnejo stroške za prevoz na delo in stroške za malico, prav tako pa prejmejo

nadomestilo 12 tisoč tolarjev od republiškega zavoda za zaposlovanje – območna enota Maribor, ki jim plačuje tudi prispevek za invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Omenjena sredstva redno zagotavlja republiški proračun. Iz mariborskega občinskega proračuna pa delavke prejema za svoj trud in požrtvo-

valnost skromnih štiri tisoč tolarjev nagrade, saj bi bile tudi v primeru, da se prostovoljno ne bi vključile v to humano javno delo, upravičene do denarnega nadomestila ali socialne pomoči kakor vsi drugi brezposelni državljani.

Doslej so delavke vsa leta redno dobivale skromno na-

grado, v zadnjem času pa se je nekaj zataknilo, čeprav je občinski izvršni svet letos za izvajanje javnih del predvidel dodatnih 6,5 milijona tolarjev. Očitno je prišlo do nekoordiniranega dela in zapletov v mariborski občinski hiši, saj človek ne more verjeti, da bi pristojni za občinski proračun, ki je resnično v težavah, začeli varčevati ravno pri tako koristni in humani zadevi in na hrbtih najbolj požrtvovalnih in skromnih delavk. To bi prizadelo ne samo delavke, ampak tudi starostnike in nato še proračun, saj bi veliko starostnikov potrebovalo večjo pomoč v drugačni

Presoja ustavnosti

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je v začetku maja poslala Ustavnemu sodišču Slovenije predlog za presajo ustavnosti interventnega zakona o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za primer brezposelnosti v letu 1993 s predlogom, naj Ustavno sodišče Slovenije omenjeni zakon razveljavi in s tem omogoči izvajanje sistemskega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Interventni zakon, ki je začel veljati v začetku letošnjega marca, namreč onemogoča usklajevanje pokojnin z rastjo osebnih dohodkov, tako kot določa sistemski zakonodajca. To pa ni v skladu z drugim členom ustave, ki govori o tem, da je Slovenija socialna in pravna država, saj interventni zakon posega v pravice zavarovancev.

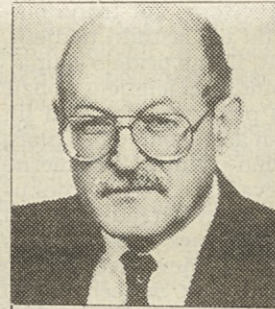
Svobodni sindikati svoj predlog utemeljujejo z določbo četrtega člena sistemskega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju iz leta 1992, ki opredeljuje, da »pravice po tem zakonu ni mogoče odvzeti, zmanjšati ali omejiti, razen v primerih, določenih s tem zakonom«. Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja tudi ne zastarajo, razen dospelih neizplačanih zneskov pokojnin in drugih denarnih prejemkov v primerih, določenih v sistemskem zakonu. Slovenija je s takšno sistemsko zakonodajo sledila ureditvi mednarodnih konvencij, ki na področju socialne varnosti izhajajo iz načela neodtujljivosti, nezastarljivosti in spoštovanja pridobljenih pravic, interventni zakon pa takšna načela ruši.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije svoj predlog za presajo ustavnosti omenjenega interventnega zakona podrobno razčlenjuje in hkrati ugotavlja, da se nekateri člani v interventnem zakonu celo med seboj izključujejo. Na koncu pa Ustavnemu sodišču predlaga, naj razveljavi interventni zakon o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za primer brezposelnosti v letu 1993 in s tem omogoči uresničevanje sistemске zakonodaje.

razreševanje, kakor pravi, »nerazumljivega zapleta na občini«, čeprav je razočaranje med delavkami precejšnje. Njihov klic na pomoč doslej ni »ganil« pristojnih občinskih uradnikov. Morda pa bo segel do ušes in src občinskih po-

slancev, ki so pred javnostjo najbolj odgovorni tudi za to, kako in za kaj se porablja sredstva občinskega proračuna in kje bodo mariborski občinarji začeli najprej »varčevati«.

Tomaz Kšest

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Umetno dihanje danes

Prejšnjič smo pod naslovom ABCD oživljanja opisali A – Sprostitev dihalnih poti, tokrat si ogledimo B (Breathing), umetno dihanje. Če smo uspešno očistili dihalne poti in ponesrečenec ni začel sam dihati, moramo takoj začeti z umetnim dihanjem. Trenutno najbolj priporočajo umetno dihanje USTA NA USTA. Komur je neprijetno, da bi svoli izdihani zrak vpihaval naravnost v poškodovančeva usta in s tem tudi v njegova pljuča, naj usta pokrije s čistim robcem ali čisto gazo. Isto naj naredi, če je poškodovanec krvav, umazan ali pobruhan.

Najprej je treba hitro štirikrat vdihniti zrak v pljuča poškodovanca. Takoj moramo ugotoviti, ali srce še bije. To naredimo tako, da potipamo vratno žilo, saj tipanje žile v zapestju ni tako gotovo, še posebej, če je poškodovanec šokiran. Vratna žila (arteria carotis) je dobro tipna in jo lahko tudi vsakdo otipa. Če srce bije, umetno dihanje nadaljujemo. Če pa srce ne bije, moramo takoj začeti z masažo srca oziroma z obnovitvijo krvotoka – cirkulacije ali C točko oživljanja.

Oživljanja ne smemo prekinjati zato, da ugotovimo, ali je poškodovanec začel sam dihati ali če srce deluje. Za to smemo porabiti največ pet sekund. Z drugo besedo – oživljanja ne smemo prekinjati za več kot pet sekund.

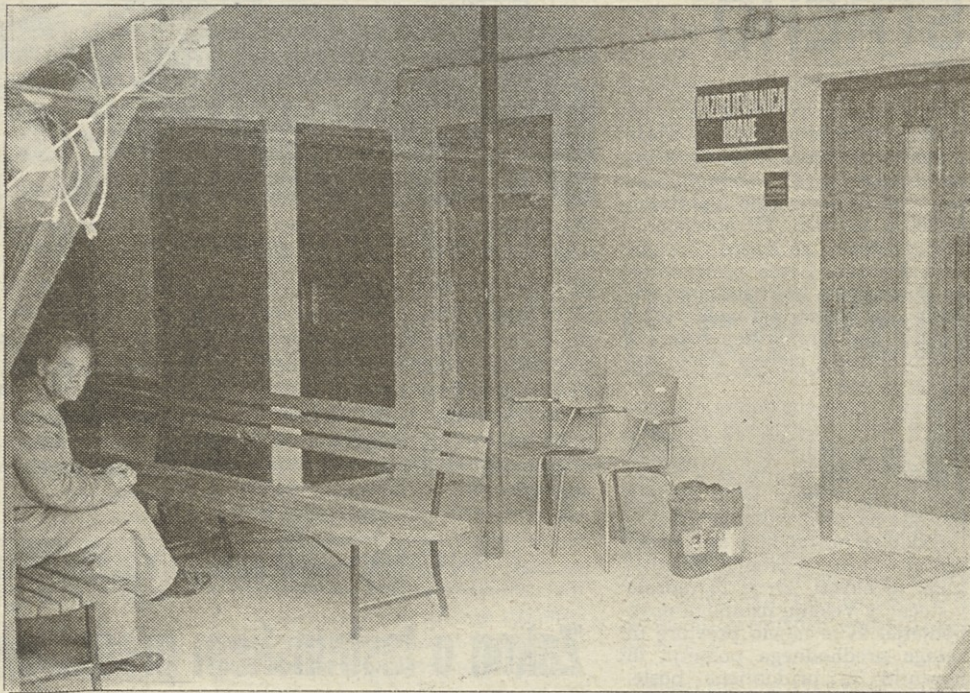
Če smo ugotovili, da poškodovanec ne diha, da pa mu srce bije, potem se sklonimo nadenj, mu s palcem in kazalcem zatismo nosnici, globoko vdihnemo, mu z drugo roko nekoliko razpremo usta in globoko izdihamo zrak v njegova pljuča. Nato se dvignemo, globoko vdihnemo, poškodovanec pa ta čas izdihne. Opazujemo, ali se je njegov prsni koš dvignil. Ves ta čas mora glava poškodovanca imeti pravi položaj. Vdihavanje ponavljamo vsakih pet sekund ali dvajsetkrat na minuto.

Z umetnim dihanjem usta na nos poškodovanca oživljamo, kadar ima poškodovana usta in mu jih ne moremo razpreti. To naredimo tako, da poškodovanca držimo z eno roko za čelo, z drugo pa dvignemo brado navzgor. S palcem druge roke pa zapremo usta. Zrak vpihujemo enako kot pri umetnem dihanju usta na usta. Kadar se dvignemo, pa moramo odmakniti palec, s katerim zapiramo poškodovančeva usta.

Umetno dihanje usta na nos in usta. Kadar oživljamo dojenčka ali majhnega otroka, moramo upoštevati, da je obrazek manjši, da so tudi pljuča manjša in da tak otrok tudi diha hitreje kot odrasel. Zato pri otrocih in dojenčkih uporabimo metodo umetnega dihanja usta na nos in usta. Tudi tu moramo najprej sprostiti dihalne poti. Nato s svojimi usti pokrijemo nos in usta ter vdihnemo. Vendar ne globoko, da ne bi poškodovali pljuč. Vdih je lahko zelo majhen. Pri novorojenčih imamo dovolj zraka že v ustih. Pri majhnih otrocih vpihavamo zrak na tri sekunde oziroma 20-krat v minuti.

Tisti, ki ste za vozniški izpit morali opraviti tako tečaj kot izpit iz prve pomoči, ste verjetno gornji opis razumeli in se spomnili, kako ste to opravili, verjetno na lutki. Drugi pa bi nujno potrebovali vsaj nekaj slik, da bi bolje razumeli. Opis, besede in natančno prikazovanje so lahko odlični pripomočki za učenje. Vendar če kje, potem pri učenju umetnega dihanja velja tisto staro pedagoško pravilo: Kar slišim, pozabim, kar vidim, si zapomnim, kar naredim, to znam!

BEDA V SLIKI

Čakajoč pred kuhinjo za reževe v Ljubljani. Slika Sašo Bernardi

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNİK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE ŠLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreje Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Šugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)
izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne: Žig Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

SAMO MILIJON NAS BO

V Sloveniji se znova razplamteva razprava za splav in proti njemu. Kot da je splav ključ za rešitev izumiranja Slovencev. Pa še daleč ni tako.

Po statističnih podatkih je leta 1991 živelo v Sloveniji natanko 1.727.018 Slovencev ali 87,2 odstotka vseh prebivalcev, od tega 52 odstotkov žensk. Slovenci izumiramo. Lani se je vsega skupaj rodilo komaj 20.075 živorojenih otrok. Skoraj enako je bilo število smrti – 19.324. To pomeni, da je naravni prirastek že skoraj ničeln. Če pogledamo narodnostno sestavo novorojenčkov, se je že leta 1991 rodilo manj Slovencev, kot pa jih je umrlo.

Pred dvema letoma se je namreč rodilo le 17.734 novorojenčkov, umrlo pa je 17.839 Slovencev. Torej je bil naravni prirastek za slovensko prebivalstvo leta 1991 – negativen. Prav tako tudi lani. Ob sedanjih rodnoštevih nas bo Slovencev po mnenju izvedencev leta 2.100 manj kot milijon, leta 2.150 pa le še okrog 600.000. Zaradi geografske lege se nam ni bati, da bi Slovenija ostala neposeljena. Vprašanje je le, s kom.

Usihanje rojstev

Število rojstev upada v Sloveniji vsem na oči že trinajsto leto zapored. Medtem ko smo imeli v obdobju 1975 do 1985 povprečno letno 30.200 rojstev, je bilo v letu 1989 le še 23.450 rojstev. Do srede 70. let je število rojstev še zadoščalo za enostavno reprodukcijo prebivalstva, po letu 1980 pa je koeficient stopnje fertilitnosti padel pod raven enostavne reprodukcije. Ob takšnem gi-

banju rodnoštev bo čez slabih 100 let ali še prej na slovenskih tleh pretežno neslovensko prebivalstvo.

Zaskrbljujoči so tudi podatki o naraščanju nasilnosti. Prestopništvo je zadnja leta poraslo skoraj za 30 odstotkov, med kršitelji je za polovico več mladoletnikov do 18. leta starosti, nekateri med njimi so celo otroci. S 700 samomori na leto smo dosegli svetovni rekord. Tudi izobraževanje Slovencev ni ravno zavirljivo, saj je še danes 5.734 ljudi, starejših od 15 let, nepismenih. Samo osnovno šolo ima kar 47 odstotkov otrok...

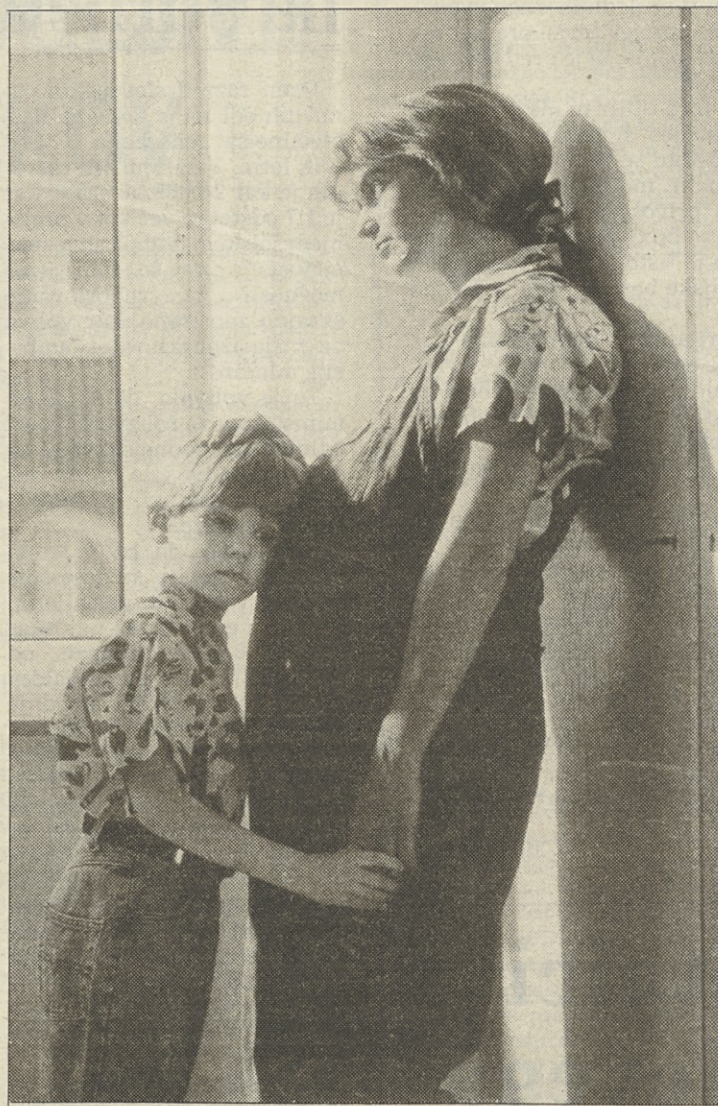
Zato bi pričakovali, da bi v prihodnje največ narodove moči namenili dvigovanju kakovosti življenja, izobraževanju, ustvarjanju takih razmer, da se bodo mlade družine rade odločale za otroke. A ne. Spet se gremo vojno. To pot o splavu.

Različno o splavu

Ob nizki rodnoštevni sili vse bolj v ospredje vprašanje splava oziroma nasprotnikov splava, ki ob tako zgočih podatkih padanja rodnoštev vidijo rešitev Slovencev med drugim tudi v omejevanju politike do pravice do splava. Različna mnenja o tem so se kresala tudi na zadnjem posvetovanju o splavu v Portorožu.

Prof. dr. Anton Dolenc iz Inštituta za sodno medicino meni takole: »Za moralno-etično osveščenega zdravnika pomeni vsaka nasilna prekinitve življenja v nosečnosti, še posebej tista, ki ni medicinsko opravičljiva, protinaravno dejanje, ki je po načelih medicinske etike in morale že od začetkov medicine pa do danes v popolnem nasprotju s temelji zdravnikovega poslanstva: varovanje zdravja in ohranjanje življenja.«

In še dr. Jože Lovšin, Inštitut za sodno medicino: »Me-

nizko splavnost pripisujejo tradicionalni dobri spolni vzgoji in dostopnosti vseh kontracepcijskih metod.

Po 55. členu slovenske ustave je odločanje o rojstvu otrok svobodno. S to temeljno svobodno ustava človeku omogoča, da uveljavi svojo voljo o tem, ali bo imel otroke, koliko jih bo imel in kdaj jih bo imel. Za ženske to pomeni tudi pravico do prekinitve nosečnosti. Spomnimo se lanskih demonstracij žensk pred slovenskim parlamentom, ko so zahtevale, naj se ta pravica zapiše tudi v novo ustavo. Ni še leto naokrog, ko spet skušajo isti ljudje po drugi poti zmanjšati to pravico, s pretezo o svetosti življenja, novih vrednostnih sistemih in moralnih vzorcih slovenske družbe.

Brez prebivalstvene politike

Več kot stoletne izkušnje evropskih držav, ki se spopadajo z zmanjševanjem rodnoštev, kažejo, da je padanje rodnoštev zelo celovit pojav, ki ga ni moč rešiti niti s spodbujevalnimi ukrepi niti z omejevanjem splavov. Omejevalna politika do splava ne zmanjšuje dejanskega števila rojstev, saj se zmanjša le število zabeleženih dovoljenih splavov, ilegalni pa ostanejo nezabeleženi. Takšna politika tudi ne vpliva na dvig rodnoštev. To je tudi razumljivo, saj sta splav kot tudi kontracepcija le sredstva, h katerima se zatekajo pari, ki ne želijo imeti otrok.

Nerazumljivo in skrajno neodgovorno pa je, da pri nas toliko časa mečkamo z oblikovanjem moderne družine in prebivalstvene politike. Z njo bi lahko sodelali oba želena cilja, zmanjšali število splavov in omogočili rojevanje in zdravo rast otrok vsem tistim,

nimo, da bomo glede na negativno demografsko stanje Slovenije morali v bodoče upoštevati dejanske medicinske pokazatelje pri delu komisij, ki odločajo o prekinitvi nosečnosti...«

Za prof. dr. Lidijo Andolšek z Ginekološke klinike v Ljubljani pa je po drugi strani splav prvenstveno družbeni problem: »Naš skupni cilj je,

trapepcijske metode še vedno uporablja le 35 do 40 odstotkov parov v rodni dobi. V najuspešnejših deželah pa je učinkovito zavarovanih kar 70 do 75 odstotkov parov.

Splavnost je največja v državah, kjer je splav uzakonjen, raba zanesljivih kontracepcijskih sredstev pa majhna. Tako je v nekdanji Sovjetski zvezi registriranih

Ocena gibanja števila prebivalcev Slovenije

ŠTEVILNO IN DELEŽ PREBIVALCEV V DOLOČENI STAROSTI

Leto	OB SEDANJI RODNOSTI			OB RODNOSTI V ZAČETKU SEDEMDSETH LET										
	skupaj	0-14 delež	15-64 delež	65< delež	skupaj	0-14 delež	15-64 delež	65< delež						
1991	1965986	404379	20.57	1346887	68.51	214720	10.92	1965986	404379	20.57	1346887	68.51	214720	10.92
2000	1986417	360001	18.12	1370166	68.98	256250	12.90	2036534	434226	21.32	1368912	67.22	233396	11.46
2010	1972422	345370	17.51	1350292	68.46	276760	14.03	2090885	465143	22.25	1379758	65.99	245984	11.76
2020	1901549	307885	16.19	1281958	67.42	311706	16.39	2117366	449678	21.24	1388987	65.60	278701	13.16
2030	1805231	283516	15.71	1183404	65.55	338311	18.74	2149757	478245	22.25	1370982	63.77	300530	13.98
2040	1677276	260366	15.52	1087433	64.83	329477	19.64	2164576	482303	22.28	1394142	64.41	288131	13.31
2050	1540651	235813	15.31	986288	64.02	318550	20.68	2195001	490195	22.33	1426826	65.00	277980	12.66
2100	985172	151137	15.34	632745	64.23	201290	20.43	2448244	548582	22.41	1593903	65.10	305759	12.49
2150	629217	96639	15.36	404406	64.27	128172	20.37	2727343	611779	22.43	1777025	65.16	338539	12.41

Naravno gibanje števila prebivalcev Slovenije po podatkih Zavoda RS za statistiko:

LETO	ŽIVOROJENI	ŠTEVILNO UMRLI	NARAVNI PRIRASTEK
1980	29.902	18.820	11.082
1981	29.220	18.733	10.487
1982	28.894	19.647	9.247
1983	27.200	20.703	6.497
1984	26.274	20.214	6.060
1985	25.933	19.854	6.079
1986	25.570	19.499	6.071
1987	25.592	19.837	5.755
1988	25.209	19.126	6.083
1989	22.447	18.669	3.778
1990	22.368	18.555	3.813
1991	21.583	19.324	2.259
1992	20.075	19.324	751

zmanjšati število neželjenih zanositev in posledičnih prekinitvev nosečnosti. To pa ni moč doseči z zaostrovanjem pravnih predpisov, temveč z ustvarjanjem takih razmer, da se bodo mladi ljudje radi odločali za starševstvo, da bodo rojstvo otrok načrtovali in preprečevali neželjene zanositve.

Ob tem kaže povedati, da zakonodaja omogoča zdravniku, da odkloni poseg za prekinitvev nosečnosti, če mu tega njegov svetovni nazor ne dovoljuje. Priskrbeti pa mora nadomestnega zdravnika.

Najmanj splavov – na Nizozemskem

Splavnost nam pada zadnjih deset let in to bolj kot rodnoštev. Je pa še vedno višja kot v nekaterih zahodnoevropskih državah, kjer so uspeli doseči le 35 splavov na sto porodov. Pri nas je na sto porodov še enkrat več splavov. Zmanjševanje splavov je pri nas počasno zaradi premajhnega števila uporabnic zanesljivih kontracepcijskih sredstev, saj zanesljive kon-

112 splavov na 1000 žensk, starih od 15 do 44 let. Nasprotno pa je splavnost najnižja v Evropi na Nizozemskem – pet splavov na tisoč žensk – čeprav ima Nizozemska enega najliberalnejših predpisov na tem področju. To

ki si otrok želijo, vendar si jih ne morejo privoščiti.

Pri nas je zaradi posledic nedovoljenega in nestrokovno opravljenega splava zadnja ženska umrla leta 1983. Upajmo, da poslednjič.

Marija Frančeskin

Jože Smole: PRED USODNIMI ODLOČITVAMI

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra 1992 izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat in predsednik SZDL Slovenije razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU S KOMENTARJEM

v brošuri

mag. Alekseja Cvetka

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Cena 480,00 SIT. Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255, 110-033.

Premiki III.

Tisto jutro so mi navsezgodaj povedali, da bo Janez odpotoval čez dve uri v Ameriko. Pred tem bo imel srečanje z novinarji, povabila pa ga je CNN. Ob sedmih so rekli, da bo odletel čez pol ure, potem pa sem v naslednjih dneh zvedel, da ga je, našega Janeza namreč, sprejel bivši predsednik Carter in za spremembo ne njegova mama, ki je pred leti tako protokolarno pripotovala v Beograd.

Cetrlega maja ob 15. uri sirene niso tulile in mož, ki je več desetletij varoval Balkan pred klavnico, si ne zasluži več niti ulice, ki bi nosila njegovo ime, četudi je po materi slovenskega rodu. Vsak od nas dela napake, morda je napaka tudi tole pisanje na način, kot si ga privoščim, pa naj bo. Ni mogoče človeka soditi zgolj in edino po Golem otoku in Rogu ter Teharjih. Veliko bolj celovito je tisto, kar smo živeli, in čedalje bliže so mi tiste četrtomajske besede: Bilo je častno živeti z njim.

Ivan Zekan, moj brigadirski prijatelj iz dalmatinske Zagore, Vlaj mu rečejo Dalmatinci, je odet v uniformo in strelja. Ne vem, na čigavi strani, vem tudi, da ga nekdo zlorablja v vsej njegovi dobroti. Vem, da tisti mož, ki v pasaži nebotačnika razlaga, da pri njih pred Dubrovnikom še ni bilo ujetnikov – vse so pravočasno pokončili – zasluži tretma na Studencu, kot še mnogo drugih.

Janez pa pravi, da se bomo s soslednjimi Hrvati, če bo treba, tudi spopadli, le okoli meje naj nam dajo mir.

Premiki so to, da obrambni minister klepeta in grozi, česar pri gospodu Powllu na primer nismo vajeni. Tiho služiti domovini je čast in obveza! Pri nas pa so se zgodili premiki, ki jih tudi izvažamo, in se šopirimo na robu balkanskega kotla, prepolnega krvi in razcepljenega za celo tisočletje.

Hudo mi je, da niso tulile sirene. Pravočasno sem zvedel, da se Janez vrača domov in je v Ameriki povedal vse recepte, kako končati klanje v naši neposredni sosesčini. Toda, ko bom čez nekaj trenutkov odšel od doma, bom moral po Zeleni poti mimo begunskega taborišča in za hrbtom mi bo ostalo tisto na Cesti v Gorice.

Milan Bratec

Ob obletnici Cankarjevega rojstva

Ob 117. obletnici Cankarjevega rojstva je Društvo slovenskih pisateljev v Cankarjevem domu pripravilo tradicionalno okroglo mizo. Letošnji moto je bil – Mati, domovina, bog. O tem so razmišljali pisatelji različnih generacij. Na Vrhnikih pa so konec minulega tedna pripravili v svojem Cankarjevem domu prireditve v spomin na rojaka. Med drugim je tam potekala tudi zaključna slovesnost 16. slovenskega šolskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje v znanju materinščine. Pripravili so koncert mladih umetnikov vrhniške občine in odprli razstavo slik Toneta Lapajnetja v njegovi značilni tehniki iz barjanske zemlje.

Osnovno šolo končuje v zadnjih letih najštevilčnejša generacija

Večje možnosti vpisa na štiriletne srednje šole

Osmi razred slovenskih osnovnih šol letos končuje najštevilčnejša generacija v zadnjih letih. V zaključnih razredih je kar 26.765 učencev, kar je 1,7 odstotka več kot v prejšnjem šolskem letu. Druga značilnost je, da so tudi letos možnosti za zaposlovanje skrajno zaostrene, kar vpliva na višje izobraževalne ambicije mladih.

To je vplivalo, da so se na ministrstvu za šolstvo in šport odločili za zgodnejši razpis za vpis v srednje šole in vse dodatne ukrepe, ki spremljajo priprave na vpis.

Ocenjujejo, da bo v letošnjem letu vpis v srednje šole največji v zadnjih petih letih. Skupaj s ponavljalci naj bi se vpisalo 31.500 učencev, od tega naj bi bilo ponavljalcev med 2.200 in 2.500. Srednje šole so decembra predlagale 31.755 vpisnih mest za novince, ministrstvo pa jih je predlagalo 32.845. Analize vpisa za zadnjih deset let so namreč opozarjale, da bo pritisk na nekatere programe zelo močan in bi v nekaterih krajih, predvsem v Ljubljani, ostalo brez možnosti vpisa v ustrezno šolo preveč učencev. Tako je usklajeni razpis ponujal 32.261 mest za novince.

Po predlogu ministrstva so se povečale vpisne možnosti v štiriletnih srednjih šolah (gimnazije, tehniške in strokovne šole), kar naj bi v prihodnosti ob uveljavitvi mature omogočilo potrebno kakovostno izboljšanje študija na obeh slovenskih univerzah

in pripravilo večji delež mlade generacije tudi za nadaljnje izobraževanje.

Za dveletne poklicne šole je bilo razpisanih 6,9 odstotka vseh mest, kar pomeni 0,5 odstotka več kot lani, za triletno poklicno šolo 39 odstotkov (dva odstotka manj), za štiriletne tehniške in druge strokovne šole 35,5 odstotka, kar je 0,6 odstotka več kot lani in za gimnazije 18,5 odstotka ali 0,8 odstotka več kot lani. Zaradi manjših možnosti zaposlovanja bodo letos odprli tudi okoli 20 oddelkov novih tretjih letnikov tehniških šol, kamor se bodo lahko vpisali absolventi triletnih poklicnih šol. Število vpisnih mest so poskušali povečati tudi z objavo natečaja za dodelitev koncesij za program gimnazije v Ljubljani, za gostinska dela v Tolminu, za glasbo v celjski in koroški regiji in za dveletne programe za živilskega delavca, pomožnega tekstilca, obdelovalca lesa, monterja električnih omrežij in inštalacij, ličarja, gradbinca I., pleskarja antikorozijskega in upravljalca gradbene mehanizacije. Tistim, ki izpolnjujejo pogoje, bodo koncesije kmalu podeljene.

Po preteku roka za prijavo učencev na razpis in roka za prenos prijav za šole vladi predlagale soglasje za predloge o omejitvi vpisa in po uskladitvi z ministrstvom tudi predloge za povečanje obsega vpisa ter nove razmestitve programov.

Vlada je dala soglasje k omejitvam vpisa 51 šolam

(lani 62 šolam, še leto prej 63 šolam). V izbirnem postopku bo tako kandidiralo 12.732 učencev oziroma 42 odstotkov vseh prijavljenih. Lani je bilo takih 45 odstotkov. Ta številka vključuje vse učence, ki kandidirajo za vpis na gimnazije in Ljubljani in Mariboru in v ekonomske šole v Ljubljani, kjer so se šole odločile za skupno omejitev vpisa v program. Posamezne šole v teh primerih nimajo preveč prijavljenih kandidatov, pač pa za te programe kandidatov prijavljenih skupaj več, kot je bilo razpisanih mest.

Vlada je zaradi velikega pritiska na odločene programe in želje, da bo omogočila vpis čim večjemu številu otrok v skladu z njihovim izborom, odobrila povečanje obsega vpisa za novih 1.170

mest oziroma 40 oddelkov, od tega 22 v Ljubljani. S tem se je število vpisnih mest povečalo na 33.431. Največ se je to število povečalo v štiriletnih programih in sicer za 740 mest, od tega na štiriletnih tehniških in strokovnih šolah za 510 (največ za ekonomskega tehnika) ter za gimnazije za 230 mest.

Zgolj kot izjemen ukrep, ki velja samo za prve letnike, je vlada sprejela tudi sklep, da šole v oddelkih, kjer je vpis omejen, vpišejo 32 novincev. V teh šolah se lahko oblikujejo oddelki skupaj s ponavljalci do 36 učencev. To povečuje vpisne možnosti še za 800 učencev ali 26 oddelkov. Gre za kratkoročno rešitev v sili, ki začasno znižuje standard srednje šole, na katero bodo najbrž imeli največ pripomb sindikalisti, zagotavlja pa povečane vpisne možnosti.

Nekatere značilnosti letošnjega vpisa si bomo ogledali prihodnjič, povejmo le še, da je vpisnih mest na voljo še dovolj, le po izboru programa in kraju njegovega izvajanja se ne ujemajo z izraženimi vpisnimi željami.

I. Ž.

Kdor laže, ta krade, kdor krade, ima oblast, kdor ima oblast, ta laže!

Saj smo vedeli, da kradejo, saj smo jih slišali, kako lažejo, in vendar so bili izvoljeni, od tistih, ki jim lažejo in jim kradejo! Saj smo vedeli, da so kradli tudi prej, samo prej se je navzven videlo, zdaj pa je treba raziskati, kdo krade, raziskali bodo tisti, ki lažejo.

Bolhe je raja, spet jih bo izvolila, tiste, ki lažejo in kradejo, a bolh ne jedo, ker tako pač je, ker tako pač mora biti, ker oblast pokvari prav vsakogar, in nova oblast je pač nova, stara si je nakradla že prej, ti so še brez bogastva, zato pač kradejo, novi, ki bodo prišli, bodo lagali še več in, ker imajo manj, bodo zato kradli več!

Zdaj pišejo o tem, o onem, pravljice za poslušne državljane, nekoč so kričali, demokracija da, razkroj ne, zaradi kulturnikov, ki so pobegnili iz oblasti, ker vedo, da je eno lagati v umetnosti, drugo v resničnosti, da pa je krasti greh, vedo vsi, zato kradejo tistim, ki imajo najmanj, ti so že vsega vajeni, ti so dobri volivci! Navadnemu državljanu kradejo povsod, goljufajo ga, kjer se le da, on plačuje male in velike davke, dohodnine, zavarovanja, policjote, vojake, uradnike, kulturnike in politike, te najbolj, ker ti največ lažejo in najbolj kradejo, tako neopazno!

Vedeli smo, da lažejo in kradejo, samo tega res nismo mogli vedeti, da so kradli tako na veliko, mislili smo, da je že vse pokradeno, za zgodbo o uspehu smo slišali, saj uspevajo, to je njihova zgodba, troedina, in zvečer, ko buljite v TV, ko jih vidite, te tatove in lažnivce, stopite bliže k ekranu in jim pljunite v obraz.

To je pa tudi vse, kar lahko storite!

Franjo F. Frankenstein

Svobodni Sindikati Slovenije

Ciril Ribičič: Rad sem jih imel

Enajsti teden

Nedelja, 22. november 1992

PRAVOBRANILKIN POGUM JE BIL KAZNOVAN

Najbolj burna je ta trenutek razprava o tem, kakšna bo usoda prisluškovalne afeze, in ali bo stvar prišla pred parlament. Mene pa bolj mučijo druga vprašanja, na primer: ali je možno kakorkoli vplivati na to, kakšna bo vladna koalicijska po volitvah, in kako bo sestavljena vlada (ker zakon o vladi prav gotovo ne bo sprejet pred volitvami). Menim namreč, da bi se morale vladne stranke dogovoriti, kakšna bo vlada v primeru, če bodo skupaj dobile več kot 50 % glasov. Razpustitev male koalicije bi iz tega vidika gotovo bila koristna, ker bi utrdila vladno koalicijsko in motivirala LDS, da ne išče koalicijskih partnerjev zunaj strank sedanje vladne koalicije.

Včeraj zvečer smo bili na plesu v gostilni Mihovc v Pirničah, kjer naj bi pomagali k izvolitvi Miloša Pavlice, ki tamkaj kandidira za državni zbor. Vzdušje je bilo prijetno in udeleženci, čeprav po večini iz kmečkega okolja, so bili do nas prijazni. Ko smo v imenu Združene liste podarili vsaki mizi buteljko vina, smo se pogovarjali o tem, ali bo kakšna priletela nazaj. To se ni zgodilo, pa kako bi tudi se, ko smo bili vendar na Gorenjskem. Tu vsakdo, predno bi se odločil za to, izprazni njeno vsebino. Ko pa so bile buteljke prazne, tudi nas ni bilo več v gostilni.

*

V gostilni Mihovc sva se pogovarjala s Pavlico o odnosu ZKS do štrajkov, ali kot se je takrat temu reklo, prekinitvev dela. Vodil sem namreč delovno skupino, ki je pripravila sta-

liška ZKS do štrajkov in se zavzela ne le za legaliziranje štrajkov, ampak tudi za to, da noben od delavcev zaradi sodelovanja v štrajku ne sme čutiti negativnih posledic. Pavlica mi je zatrdil, da ni nikoli slišal, da bi bili v takratnem vodstvu sindikatov zoper takšna stališča CK in se zavzemali za mnogo restriktivnejši pristop k obravnavanju prekinitvev dela. Povedal sem mu tudi naslednjo zanimivo zgodbo, ki jo priporočam v branje tistim, ki jim je vse iz t.i. obdobja enoumja kristalno jasno: Kakšnega pol leta pred sprejemom sklepov CK ZKS o štrajku, je prišlo do štrajka v Luki Koper. Osem delavcev (na začetku celo prek 20) je bilo odpuščenih in ti so hodili po celi Sloveniji od Poncija do Pilata, da bi odpravili takšno odločitev. Nekajkrat so poskušali priti tudi do mene. Dajal sem jim podporo, resda bolj ali manj načelno in splošno in navete. Tudi njihov primer pa je vplival, da smo kasneje pripravili sejo CK o stavkah. Ker pa sem bil takrat zadolžen v CK ZKS za Obalo, sem se moral s stvarjo tudi približje seznaniti. Ugotovil sem, da je družbena pravobranilka samoupravljanja Nevenka Kovačič ravnala resnično pogumno in terjala, da se razveljavi odpust delavcev zaradi sodelovanja v štrajku. Ravnala je skratka tako, kot so precej pozneje določili sklepi CK ZKS.

Pravni spor se je dolgo časa vlekel in na koncu je prišlo do tega, da je bila Luka Koper

Pri Založbi Mihelač je pred kratkim izšla knjiga Cirila Ribičiča Rad sem jih imel, s podnaslovom Devetdeset dni volilnega dnevnika 1992. Objavljamo poglavje iz te, brez dvoma zanimive knjige, ki prinaša avtorjev pogled na burne predvolilne čase ob zadnjih volitvah, katerih posledice vsak dan doživljamo.

dolžna ponovno sprejeti delavce. Zanimivo pa je, da je na velike težave v občini naletela Nevenka Kovačič. Pritisk politične občinske birokracije je bil tako močan, da se ji ni več upala na enako oster način upirati, pozneje pa so jo celo do te mere spravili s tira, da ni hotela ponovno kandidirati za družbenega pravobranilca samoupravljanja. Večkrat sem posredoval, bil sem ogorčen nad takšnim ravnanjem. Toda bolj potihoma, izven formalnih sestankov so mi pripovedovali, da se zaman razburjam, kajti direktno iz republike, zdi se, da iz krogov blizu predsedstva republike, so dobili sugestijo in vnaprejšnje soglasje za ostro reagiranje na štrajk, ko je do njega prišlo v Luki Koper. Kakorkoli že, zadeva s štrajkom se je bolj ali manj srečno iztekla, Kovačičeva pa je šla med odvetnice.

Takrat sva skupaj s Petrom Bekešem podpisala formalni predlog za to, da bi Nevenki Kovačič dodelili republiško priznanje ob Dnevu samoupravljalcev. V obrazložitvi je pisalo, da je bila med prvimi, ki so odločno in jasno podprli pravico delavcev do štrajka in zavrnili možne sankcije proti delavcem zaradi njihove udeležbe v stavki. Takrat sva bila z Bekešem oba člana vodstva ZKS, ki naj bi bila gledano z današnjimi očmi vsemogočna in monopolna partija realsocialističnega tipa. Pa vendarle najin predlog ni bil v ničemer upoštevan in nekdanja pravobranilka samoupravljanja je dobila le to zadoščanje, da se je del takratnega političnega vodstva zavzel zanjo in njeno pravico, pa ni imel moči, da jo uveljavi.

Svoja stališča do stavk sem skušal dosledno spoštovati tudi pozneje, na primer ob vključitvi pravice do stavke v ustavno dopolnila (tako zvezna kot republiška). Zato sem bil toliko bolj ogorčen, ko so ob splošni opozorilni stavki

marca 1990 napadli SDP kot stranko, ki se je še pred nekaj meseci borila proti legalizaciji stavk. Takrat sem poudaril, da stavke ni spodbudil SDP, ampak nosi zanjo odgovornost nesposobna vlada, ki ustvarja katastrofalne razmere. Če SDP takrat ali pozneje (na primer v oktobru 1990, ko sem se javno solidariziral s stavkajočimi v Snagji) ne bi podpirala upravičenih delavskih protestov, pač ne bi bila socialdemokratska stranka.

*

Milan Kučan je včeraj v obsežnem intervjuju za RGL govoril o prisluškovalni aferi in pri tem pokazal zelo visoko stopnjo kritičnosti do vseh, ki odpirajo vprašanje prisluškovanja v tem predvolilnem času in izjemno veliko toleranco do drugih, ki so v vojnih in povojnih razmerah delovali, kakor so delovali, na tako občutljivem področju, kot je prisluškovanje. Poleg tega je postavil v ospredje osamosvojitvene zasluge ministrov, kot da jih te kvalificirajo za pomanjkljivo upoštevanje pravnih predpisov. Sicer pa je intervju nekonkreten in zavil in ga bo možno različno tolmačiti. Veliko razburjanje, ki ga je povzročil ta intervju v družini Bekeš, ko ga je poslušala Mirjana, Petrova žena, je gotovo pretirano in neupravičeno, vendar pa ga gre razumeti kot enostransko tolmačenje in pristransko ocenjevanje akterjev prisluškovalne afeze.

Na današnjem nastopu v Kočevju sem poskušal prikazati, da so Zlobec, Bekeš in Kučan ljudje, ki spadajo na isto stran, torej na stran, ki je za osamosvojitve in za razvijanje notranje demokracije. Zato je zmerjanje pregega z izdajalcem, drugega s tistim, ki iz manipulativnih razlogov odpira vprašanje prisluškovanja, in tretjega kot krivca, da ni sprožil ovadbe zoper Cirila Zlobca – neupravičeno. V javnost pa je namesto teh misli prišla moja uvodna ugotovitev, da je prisluškovalno afero sprožil Janez Janša in ne SDP. Tudi to je nekaj.

Donit Medvode

METLA PRITISKOV, GROŽENJ IN NERESNIC POMETA NEUPOGLJIVE V KANTO TRAJNIH PRESEŽKOV

S prispevkom želim prikazati svoja resnična, grozljiva doživljanja, ki sem jih doživela kot vodja Indok - Tehnična informatika v Donitu. Ker v svojih naporih v smeri dokazovanja resnice nisem popustila pod hudimi pritiski, grožnjami in neresnicami določenega kroga ljudi v Donitu, so me določili za trajni tehnološki presežek.

Vsa leta, skoraj devet let zaposlenosti v Donitu, sem delala in živela le za Donit. Nikdar nisem imela nikakršnih osebnih interesov, nimam nikakršne postranske dejavnosti. Večino svojega prostega časa doma sem porabila za študij in pridobivanje znanja za strokovno izvajanje delovnih zadolžitev na področjih: kontrolnega tehnologa, standardizacije, tehnične dokumentacije in kot vodja INDOK-TI, na katerih sem v Donitu delovala.

Leta 1985 sem v Donitu postavila standardoteke. Leta 1986 sem v sodelovanju s FNT kemijska informatika in izobraževanje, po besedah prof. dr. Aleksandre Kornhauser prva v tedanji Jugoslaviji zgradila računalniško podprto bazo podatkov za procesiranje standardov. Svoje dosežke na tem področju sem tudi javno predstavila na znanstveno-tehnološkem srečanju.

Zaradi hude delovne problematike delavke Romane Rupnik na oddelku INDOK-TI, ki sem ji bila neposredno nadrejena, sem dne 14. 1. 1993 sprožila disciplinski postopek proti njej in predložila komisiji vse materialne - listinske dokaze o neizvajanju, malomarnem izvajanju njenih planiranih delovnih zadolžitev.

Disciplinska komisija je vodila postopek kar po domače, po nikakršnem pravnem aktu - kar je razvidno tudi iz zapisnikov in sklepa, z dne 10. 2. 1993, z oprostivno odgovornosti Rupnikove za očitane kršitve. Komisija je tudi hudo kršila svoja pooblastila in pristojnosti.

Priče Rupnikove v postopku: Franc Barborič, Alenka Koželj, Mojca Jaklin so govorile o iks zadevi, ki sploh ni bila predmet sprožitve disciplinskega postopka

in tudi tozadevno izjavljale neresnico.

Delovna problematika Rupnikove se je s hujšimi kršitvami delovnih obveznosti še bolj stopnjevala tako med postopkom kot po njem.

Rupnikova je zavestno načrtno rušila in v končni fazi tudi porušila procese dejavnosti, ki sem jih v INDOK-TI jaz postavila in za katere je bila ona zadolžena v okviru planiranih nalog. Hrbtenica tega početja je bila v določenem krogu ljudi, katerih energija je bila usmerjena v hude pritiske in grožnje name v smeri ustavitve

Nada Celija

disciplinskega postopka proti Rupnikovi. Vendar postopka kljub tem pritiskom in grožnjam nisem ustavila. Trdno sem stala in se stojim za vso resnico, z vsemi materialnimi dokazi. Vsa resnica mora priti na dan, o čemer sem trdno prepričana.

Pritiske in grožnje je ta krog ljudi v Donitu intenzivno izvajal v smeri, da če postopka ne ustavim, naj si kar hitro začnem iskati službo drugje, kar mi je Velkovrh kar v obraz povedal.

Delavka Romana Rupnik je za nagrado dobila novo delovno mesto v novo ustanovljeni družbi DONIT-LAMINATI, kjer je nastopila 9. 3. 1993. Kakšna ironija! Jaz sem tej delavki dobesedno priborila stalno zaposlitev v IN-

DOK-TI v Donitu v prvi polovici leta 1992, mene pa so postavili na cesto v prvi polovici leta 1993. Prej je bila sprejeta v Donit za določen čas in delavce, zaposlene za določen čas, smo odpustili.

Velkovrh mi je vse pogosteje grozil, da bom tehnološki presežek in da ima že drugo osebo za moje delovno mesto. Po Donitu je širil neresnico, da sem jaz nezainteresirana za to delovno mesto, na katerem sem bila (moja op. in kamor sem vložila toliko svojega strokovnega dela in znanja!).

Namreč v tej družbi, ki se je formirala, je Velkovrh zasedel po-

ljudi na položajih - to je pravilo v Donitu. Pri tem ni nikakršne zaščite delavcev, ki brezmočni ne moremo uveljaviti svojih zakonitih pravic, in ti položajniki delajo kar hočejo.

Grozljivo je, koliko energije in časa so ti položajniki pripravljene vložiti v zlonamerna dejanja in aktivnosti. Si predstavljate, kje bi bil Donit, če bi dotične osebe vse to energijo in čas preusmerile v strokovno delo, kakovost dela in proizvodov, skratka v konstruktivne projekte in ustvarjalne procese?

Pripis:

Obveščena sem, da so Romana Rupnik, Franc Velkovrh, Franc Barborič, Irma Jarc, Romana Omerza dne 19. 3. 1993 in kasneje v času mojega dopusta, torej v moji odsotnosti, v INDOK-TI raziskovali, kaj sem iz INDOK-TI ukradla. Prav vse, kar je v INDOK-u bilo in kar je Donitovo, je ostalo v INDOK-TI, in to v urejenem stanju, ki sem ga postavila.

Ker po informacijah Donitov Informator ne izhaja več, preko DE zahtevam, da se mi Romana Rupnik in vsi zgoraj citirani TAKOJ JAVNO OPRAVIČIJO za zlonamerno obrekovanje, ki so ga širili po Donitu in Medvodah. V nasprotnem primeru bomo resnico razčistili na SODIŠČU!

Nada Celija

Pripis uredništva:

Samo eno vprašanje je: kaj o vsem tem meni sindikat v Donitu? Upajmo, da bomo njegovo mnenje lahko objavili že v naslednji številki DE.

Romana Logar, direktorica SDK

Grozi nam sabotaža, država kriminala!

SDK je doslej izdala že 1.066 odločb za revizijo (divjih) privatizacij. Direktorica SDK Romana Logar je v zvezi s tem dejala, da je SDK doslej opravila 160 pregledov. Ugotovila je, da neposrednih kršitev predpisov ni bilo, pač pa so odkrivali družbeno nekoristne privatizacije, ki niso izboljšale gospodarskega stanja.

»Če so v nekem podjetju delili dobiček tako, da so družbenemu kapitalu dodelili minimalni, zasebnemu pa večinski delež, nismo imeli pravne podlage, da bi tako delitev lahko popravili. Vsak kontrolni organ se mora ravnati po nekem merilih. Družbena klima pa je bila naklonjena zasebnemu, lastniškemu kapitalu, ki naj bi bil učinkovitejši od družbenega. Sprememba razmerja delitve dobička tako ni bila možna. Vse nepravilnosti, ki niso bile v skladu z zakonodajo, pa smo sankcionirali,« je povedala Logarjeva.

Da bi se lahko SDK učinkovito postavila po robu divjim privatizacijam, bi po mnenju Logarjeve potrebovala jasna merila, ki jih bo treba doseči s strankarskim konsenzom v parlamentu. Pa še potem se lahko zgodi, je ugotovila Logarjeva, da jim bodo nasprotovali v pravnih krogih. Kljub temu pa so doslej v SDK ugotovili nekatere skupne značilnosti dosedanjega procesa lastniškega preoblikovanja. Nepravilnosti pa bo SDK lahko odpravila le v primeru, če za nekatere pojave, ki niso bili sankcionirani, bili pa so v nasprotju z načeli dobrega gospodarjenja, poštenosti in morale, določimo trdna merila ravnanj in ukrepov. Le tako bo mogoče uresničiti določila zakona od 48. do 51. člena.

Glede tega je Logarjeva posebej izpostavila posojila, katerih obrestna mera je bila nižja od R+8 odstotkov, za primere, ko ob delitvi dobička ni bil oblikovan rezervni sklad, ko ni bil zagotovljen vsaj šestodstotni poslovni sklad od povprečne vrednosti družbenega kapitala, ko so bile izdane prednostne delnice za družbeni kapital, ki so omogočile delitev dobička v njegovo škodo, ko so izplačevali materialne stroške brez ustrezne dokumentacije, ko niso bili plačani prispevki in davki za zadolžnice za dokapitalizacijo, ko je bil družbeni kapital prenesen brezplačno izven sestavljenih oblik in podobno. Take nepravilnosti je treba z odločno odpravo, pri tem pa zagotoviti možnost pritožbe, da se omogoči varstvo pravic. Če meril ne bomo sprejeli, je to družbena sabotaža, kar pomeni, da drvimo v državo kriminala.

I. K.

Z navadno kostjo lahko podkupiš samo navadnega psa.

Marian Eile

Mene-žer Puhla Glava

Vnovičen rop

Danilo Kovačič, generalni direktor novogoriškega Hita je v tork zvečer nekaj po osmi uri vnovič občutno oškodoval družbeno lastnino. V pogovoru z Vido Petrovič v TV Žarišču je namreč dodobra izkoristil kakih 30 minut ter na primerno visoki ravni poskrbel za svojo promocijo in promocijo svojega Hita. Samo pomislimo: če stane minuta reklame na TV le 1000 DEM, pa gotovo stane več, je Kovačič družbeno oziroma državno lastnino oškodoval za najmanj 30.000 DEM. Nastalo škodo bodo kot navadno spet prisiljeni poravnati TV gle-

dalci, oprostite, davkoplačevalci. Upajmo, da bodo Romana Logar, VIS in parlamentarna komisija, ki raziskuje afero VIS in HIT, v svojih prizadevanjih, da bi prišli resnici do dna, vzeli v precep tudi to najnovjšo »oškodovanje«. Pri tem pa naj le upoštevajo, da denar TV naročnikov in davkoplačevalcev le ni šel tjavendan, saj so gledalci od tokratnega TV Žarišča za razliko od drugih oddaj od njega le nekaj imeli. Če drugega ne, so imeli priložnost spoznati slovenskega menedžerja, katerega »načrti so segali daleč prek meje«. Kakšen greh?!

Marjan Podobnik: SINDIKATOM NEZAUPNICO!

Dogaja se nekaj nenavadnega: za delavce je začelo skrbeti tiste, ki so v nekdanjem Demosu največ pripomogli k temu, da delo današnji ne velja nič več, delavci pa so le še številke. Eni na spiskih mizernih plač, drugi na zavodu za zaposlovanje. Kako naj si sicer razlagamo nastop šefa SLS Marjana Podobnika v etru mariborskega radia, v katerem se je ta nadobudni politični mož dotaknil tudi privatizacije. Ostro je kritiziral koncept, po katerem naj bi imeli delavci 40- do 50-odstotni popust pri nakupu delnic. Po njegovem bi morali delavcem tisti del, ki jim je namenjen, razdeliti brezplačno. Svojo zahtevo je

zavil v naslednji demagoški celofan: »Vprašam vas, kateri delavec ima pet, deset ali več deset tisoč nemških mark za odkup vrednostnih papirjev. Pokupil jih bo menedžerski sloj, tako da bodo imeli prednost tisti, ki imajo denar, delavci pa bodo ostali praznih rok.« In zraven je mojster svojega vse manj cenjenega poklica pritaknil, da je razočaran nad sindikati, ki bi morali v tem pogledu zavarovati delavce. Ker tega po njegovem mnenju sindikati niso storili, si zaslužijo nezaupnico. Sveta preproščina! Kdor ve, kaj vse so storili slovenski sindikati, da bi delavcem priborili čimvečji kos »njihove« lastnine, takih marenj seveda ne

bo jemal resno. Zato velja zelo jasno povedati: »Gospod Podobnik, ko ste vi in vam podobni novodobni falangisti skušali podpržaviti vso lastnino, da bi z njo podkrepili svojo (politično) moč, na delavce še pomislili niste. Pač, mislili ste mogoče le na tiste delavce na (zadružnih) kmetijskih posestvih, ki naj bi spričo vaše inačice denacionalizacije iz delavcev postali hlapci. To je vse. Zraven pa ste naredili vse, da bi bil naš kmet zaščiten kot kočevski medved, ubožnari delavci pa bi morali kupovati najdražjo hrano v Evropi! »Kdo si torej zasluži delavsko nezaupnico?!

I. K.

... pokrajinski tednik, ki poroča

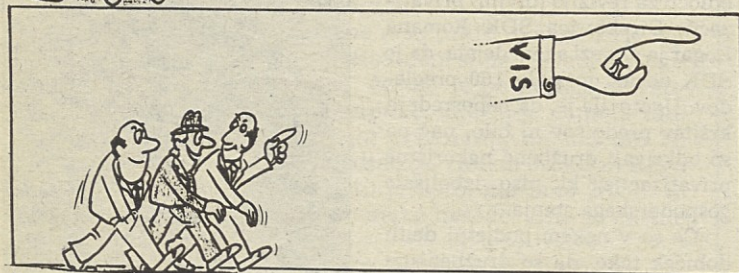
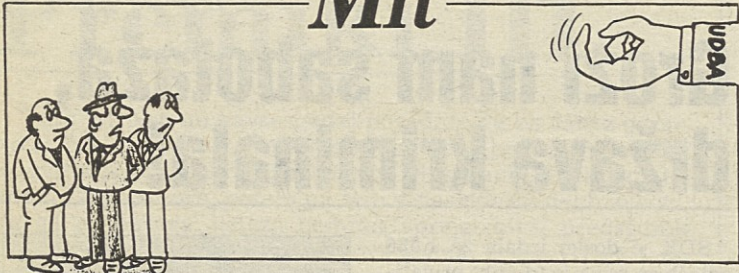
DOLENJSKI LIST

Sodoben, vsestranski, zanimiv

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Mit

Horoskop

Zloraba besede

Avstrijski državnik in diplomat knez Clemens Lothar Wenzel Metternich (rojen 15. maja 1773) je eden najbolj znanih avstrijskih državnikov. Dalj časa je bil diplomatski predstavnik v porevolucijski Franciji, leta 1809 pa se je vrnil na Dunaj, kjer je prevzel mesto zunanjega ministra. Ker je bil prepričan reacionar, si je na svojem novem položaju na vse kriplje prizadeval za uničenje Napoleona, pridobitev francoske revolucije in vrnitev Francije v pred-revolucijske čase. S tem naj bi tudi uničil ideal, ki ga je Francija predstavljala v očeh tistih, ki so želeli politične spremembe v Evropi. Ko se je po padcu Napoleona na Dunaju sestal kongres zmagovalcev, je Metternich zagovarjal uničenje vseh revolucionarnih pridobitev v Evropi. Skupaj z reacionarima Prusijo in Rusijo je Avstrija ustanovila sveto alianso, katere namen je bil igrati evropskega žandarja in ostro zatreti vsak revolucijski poizkus kjerkoli v Evropi. V notranji politiki je Metternich, ki je leta 1822 postal ministrski predsednik, zagovarjal politiko trde roke. Vsa nacionalna in socialna gibanja, ki so težila po spremembi stanja v monarhiji, je dušil s pomočjo močne policije, ovaduhov in cenzure, po potrebi pa bi uporabil tudi vojsko. Obdobje njegove vladavine je znano pod imenom Metternichov absolutizem. Šele z revolucijo leta 1848 je bil Metternich prisiljen odstopiti in za nekaj let celo zapustiti Avstrijo. Ze leta 1851 se je vrnil na Dunaj, vendar ni imel nobene politične funkcije več. Verjetno pa je še vedno ohranil nekaj vpliva na politiko in ga za kulisami tudi uporabljal.

Ko se je Metternich vrnil iz revolucijske Francije, je bil tako poln prezira do revolucije in njenih pojavov, da je v družbi nekoč pripomnil: »Zloraba besede bratranec.«

V tem tednu so se rodili še rimsko-nemški cesar Karel IV., angleški utopični socialist Robert Owen, italijanski skladatelj Claudio Monteverdi, francoski fizik Pierre Curie, ruski anarhist Mihail A. Bakunin, ruski car Nikolaj II., nemški filozof Gottlieb Fichte in francoski romanopisec Honore de Balzac.

Deni

Politik novega kova

Denacionalizira, privatizira, lobira, krade pa ne čisto nič!

Neki gospod Biščak je zapisal, da je v aferi HIT Arturju pripadla zajetna kost, malim psičkom pa samo drobtinice. Pa so zalajali psički, da to ni res, kar smo v DE že zapisali, in zabevskali, da so tudi oni dobili koščice glede na velikost svojega pasjega telesa.

Res pa je, da so nekateri od psičkov svoje koščice hvaležno prodali Arturju, ker so prav takrat potrebovali denar za nakup svojih pasjih hišic. Ne vedoč pač, da bodo šele zdaj čakali na drobtinice z Arturjeve mize. To naj si zapomnijo vsi mali psi...

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Ledeni možje in Zofka

Ledeni možje so skoraj za nami, v soboto, 15. nas čaka le še »poscana« Zofka. Letos so se kar dobro izkazali. Do začetka tedna je bilo vreme spremenljivo, predvsem popoldne so bile plohe in nevihte, pa ne vsak dan povsod po Sloveniji. Najmanj jih je bilo na Primorskem in v Prekmurju. Torek in sredi sta bila sončna, v četrtek pa je pokazal svojo (letos bolj oslabiljeno) moč drugi ledeni mož, Servacij. Hladni zrak, ki je iznad severnega morja prodril proti jugu, je spremenil vreme. Preden je papež Gregor v renesansi nekoliko preuredil koledar, so bili ledeni možje pomaknjeni bolj proti začetku meseca (od 3. do 5.). Takrat je možnosti za prodor hladnega zraka od severa še več. No, tudi sredi maja se še dogajajo take reči, včasih še celo nekaj dni kasneje. Zakaj so ravno ledeni možje tolikokrat zastopani v ljudskih vremenskih pregovorih? »Sveti Pankracij, Servacij in Bonifacij (12., 13. in 14. maj) so ledeni svetniki; če prej slane ni bilo, tudi pozneje ne bo mrzilo.« Tale nam pove vse. Slana lahko naredi spomladni veliko škodo. Kmetje so si oddahnili, čeprav je bilo do dobre letine še daleč. »Mokri trojaki (13.-15. maj), tolst Božič.« To je bil cilj molitev in želja ljudi, ki so živeli iz zemlje. In takrat je moralo deževati! »Če Zofija (15.) zemlje ne poškrapi, vreme poleti prida ni!« Upajmo, da se bo v soboto to res zgodilo.

Sobota in nedelja bosta bolj sončni. Hladni zrak v višinah se bo umaknil iznad naših krajev. Ker ohladitve ni bilo, bodo dnevne temperature, ob sončnem vremenu, spet take, kot se maja spodobi. Popoldne bodo v notranjosti Slovenije zrasi posamezni nevihtni oblaki. V začetku prihodnjega tedna ne bo večje spremembe.

Tajnikarjevo uravnavanje

Dr. Maks Tajnikar, minister za gospodarske dejavnosti, je na obisku v Kopru tamkajšnjim direktorjem meni nič, tebi nič dejal, da je en odstotek mesečne inflacije za Slovenijo že prenizka stopnja. S tem da se je moč hvaliti v tujini, ne omogoča pa uravnavanja gospodarskih razmerij. Narobe svet! Namesto da bi se Tajnikar samovšečno potrkal po prsih z edino svetlo točko prvih stotih dni sedanjice vlade, se zmrduje prav nad njo. Ekonomist pa tak, ki bi z inflacijo uravnaval gospodarska razmerja! Drnovšek bi ga pri prič moral nekam suniti!

Janševo tolmačenje

Janez Janša, minister za obrambo, se ne meni za stanovanjski zakon, po katerem bi moralo njegovo ministrstvo izvajati privatizacijo oziroma odkup vojaških stanovanj. Janša najbrže ne ve, da s tem dela škodo državi, saj se vrednost kupnine zamrzne 30. dan po oddaji popolnega zahtevka za odkup stanovanja. Drugače si pač človek težko tolmači namero obrambnega ministrstva, da posreduje zdaj, ko so kupci že oddali zahtevke, tolmačenja zakona v preverjanje ustavnemu sodišču. Si zamišljate, kako bi živeli, če bi našo ekonomijo skupaj vodila Janša in Tajnikar? Del odgovora lahko najdemo že v našem sedanjem standardu...

Pavlinova napoved

Branko Pavlin, direktor zreškega Cometa, je izjavil, da se bodo spričo nenormalno visokih stroškov poslovanja prvovrstna slovenska podjetja izčrpala. Se pravi, da bodo na zunanjem trgu nekonkurenčna. Ostala bodo le monopolna podjetja, ki dobro služijo le na račun slehernega Slovenca. Včasih smo po njegovih besedah tarnali, da gre denar v Beograd. Kaj pa zdaj? Večjega dohodka ne bomo dosegli s povečano porabo in z zmanjševanjem proizvodnje. Pač, po mnenju ministra Tajnikarja se da to uravnati z višjo inflacijo. Vprašanje je le, koliko bo ta dohodek potem realno vreden in kdaj se bomo ponovno združili s tako imenovano Zvezno republiko Jugoslavijo!

Podobnikova kontinuiteta

Marjan Podobnik, šef SLS, je na novinarski konferenci v Mariboru ocenil prvih sto dni dela sedanjice vlade za izrazito neuspešne. Po njegovih besedah se večja število brezposelnih in socialno ogroženih, zmanjšuje se vrednost družbenega premoženja, obenem pa je peščica ljudi čedalje bogatejša. Sedanja vlada torej nadaljuje natanko tam, kjer je končala njena (Podobnikova) Demosova predhodnica. Denacionalizacija, privatizacija, peščica bogatinov, brezposelnih in socialno ogroženih, hlapci... Mene to še najbolj spominja prav na Podobnika in program njegove stranke.

Kuli

Humoreska

S pivom in brez njega

Tovariš Neposredni, kako bi vi končali vojno v Bosni in Hercegovini? smo po burni debati v bifeju Bližnja srečanja posebne sorte naskočili tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, takoj ko je stopil v lokal.

»Ah, počakajte, da razmislim,« je dejal in se napotil za šank tja, kjer navadno pije svoje pivo, »seveda pa k razmisleku sodi veliko pive, jasno na račun tistega, ki je naročil odgovor.«

Pokimali smo, da mu bomo plačali pivo in oštr je takoj postavil predenj zajetno kruglico.

»Ja,« je čez čas dejal tovariš Neposredni, »prisilil bi vse vojske, da bi nehale streljati.«

»Kako pa bi to storili?«

»To je novo vprašanje! Še eno pivo?« nas je hudomušno pogledal tovariš Neposredni, in ko smo malce kislo prikimali, je dejal: »Pobral bi jim puške, kanone, strelivo...«

»In kako bi to storili, ampak brez piva? smo vprašali.

»Hja, brez piva bo šlo težko,« je dejal tovariš Neposredni in žulil že svoje drugo pivo, »ampak ker ste bili velikodušni, tudi jaz za vas lahko naredim kaj zastoj. No, to bi storile plave čelade. Zakaj pa jih imamo?«

»Kaj pa, če Srbi in drugi v Bosni ne bi hoteli pušk izročiti vojnikom OZN?«

»S pivom?«

»Brez piva!«

»Ja, potem pa ne vem več rešitve...«

»Dobro, s pivom!«

»Ja, potem bi jim presekal preskrbo s strelivom,« je zažarel in pograbil tretjo kruglico piva.

»Pa saj se tega ne da. Muslimani in Hrvati imajo embargo, pa vseeno dobijo tako orožje kot strelivo, Srbi pa ga dobivajo iz nekdanjih jugokasarn in iz Srbije in Črne gore, ki sta sami v embargu. Tega se ne da preprečiti...«

»Za še eno veliko pivo,« je zdaj zamomljal tovariš Neposredni, »vam zaupam tudi odgovor na to vprašanje.«

»Dobro, pivo je vaše!«

»Torej, namesto da pa visokih cenah vojskam v BiH svet orožje prodaja, bi ga po visokih cenah moral od njih odkupiti.«

»Ampak kdo pa bo za staro orožje dal velike denarje?«

»Ja, tisti, ki pravi, da hoče končati vojno v BiH.«

»Ampak ne za tak denar... To bi pomenilo, da nagrajuje vojne zločince in vojne dobičkarje.«

»Veste kaj, potem pa z mirom v Bosni ne bo nič. Pa mirna Bosna!«

Bogo Sajovič

AVTOR: BORUT LEVEC	TVORBA V PANJU	PRESTOL	SLOVENSKA KEGLJAVKA GLAVNO MESTO MAROKA	DELAVSKA ENOTNOST	PRIPOMOČEK ZA PREDENJE	NEKDANJI ITALIJANSKI NOGOMETAS (GIUSEPPE)	MAJHEN KLAS	MOŠKI POTOMEČ	SRBSKO MOŠKO IME	RADUJ	NAGRADNA KRIZANKA	PROGRAM	UNESK	PEVEC BARANJA	KATRAN	ILOVICA
TETA				DELAVEC V KOKSARNI							RUSKO NOMADSKO PLEME					
NAJVIŠJA GORA V TURCIJI				ORLOVA SAMICA							PESNIK GOLIA MUSLIMANSKI PRAZNIK					
KULTURNA RASTLINA				TROPSKA OVJAVKA							ŠPANSKI PLES KLADAZA SEKANJE DRV					
DELAVSKA ENOTNOST				FRANCOSKA TERRORISTIČNA ORGANIZACIJA				ČAČAK	IGRA S KARTAMI ACETATNA CELULOZA						NEKDANJI NOGOMETAS SKORO	LJUTANO DREVO
NAGRADNA KRIZANKA				PREOBlikOVANJE GRŠKI FILOZOF									SOPORNI ANGLEŠKI PISATELJ (HAMMOND)	ENAKI CRKI PODOBNOST		
MOSTAR																
SMRTNI ANGEL																
HROČ NA VINSKI TRTI																
ZID																

Nagradna križanka št. 21

Rešeno križanko nam pošljite do 24. maja 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana p. p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 21. Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev. Rešitev gesel velike nagradne križanke št. 18/19

- VESELE PRAZNIKE VAM ŽELI
 - DELAVSKA ENOTNOST
 - PRVI MAJ PRAZNIK DELA
 - DELAVSKI SINDIKATI
- Izžrebani reševalci velik nagradne križanke, št. 18/19:
- Marija Petan, Na jami 3, 61000 Ljubljana,
 - Edvard Novinšek, Ob Suhu 29, 62390 Ravne na Koroškem,
 - Ava Tajčman, C. v Polico 11, 64207 Cerklje
- Nagrade bomo poslali po pošti.

